

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 38 din, polletno 20 din,
četrtno 11 din; inozemstvo 76 din
Poštno-čekovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
2000 din, pol strani 1000 din, četrt
strani 500 din, osminka strani 250 din
in ena šestnajstinka strani 125 din
Mali oglasi posamezna beseda 1 din

Boji kar nič ne prenehajo ...

Italijanski protisunki v Albaniji

Velike krajevne in vremenske težave

Večja vojaška dejanja so v zadnjem času na albanskih frontah v zastoju, dasi se ne more trditi, da bi vladal na bojiščih mir. Neprenehoma se ponavljajo iz postojank napadi ter protinapadi, ki pa niso odločilnega pomena za nobeno stran. Vzrok zato je treba iskati v gorskem ozemlju, kjer se bijejo ti manjši a hudi dnevni boji, še bolj pa v vremenskih razmerah. Vse te, celo v poletnem času težko prehodne gore pokriva sedaj debel sneg in pogosto divjajo siloviti snežni viharji. Vojskovanje na takem svetu je zelo težavno za napadalca in branitelja.

Na albanskem bojišču je občutiti na vseh frontnih odsekih stalno naraščajoči italijanski odpor proti grškim napadom. Odpornost na italijanski strani je beležiti na račun zamenjave redne vojske s fašistično milico, ki prihaja neprenehoma s prevoznimi letali na posamezne zbiralne točke v frontnem zaledju.

Položaj na treh frontnih odsekih

Na severnem frontnem odseku so napadale grške čete po močnem pripravljalnem topniškem ognju nekatere italijanske postojanke

na Mokri planini ter pri vходу v dolino reke Škumbe. Grškim četam ni uspela osvojitev italijanskih postojank, ki so zasedene s svežim moštvo in predvsem s fašistično milico. Italijani so izvršili v tem delu nekaj protinapadov, pri čemer so osvojili nekaj ozemlja. Po vesteh iz Albanije utrjujejo Italijani postojanke n. Mokri planini ter dovažajo težke topove, ki lahko streljajo 25 km daleč.

Na osrednji fronti v močno utrjenem odseku pri Klisuri je dalje časa trajajoča srdita bitka končala z grško zmago. 14 dni oblegano grško mesto Klisura je zasedeno od Grkov. Klisura ima dve cesti, od katerih gre ena proti 20 km oddaljenemu Tepeleniju, druga pa v glavno albansko pristanišče Valona. Skozi Klisuro vodi tudi še pot od albanskih petrolejskih vrelcev v dolini reke Devoli. Vsak čas je pričakovati tudi padeč Tepelenija.

Na obalnem bojišču severno od Himare stopa v ospredje posebno močan italijanski odpor. S sodelovanjem motoriziranih edinic se spuščajo v tem delu Italijani v protinapade na grške postojanke. Nekatero točko, ki so jih Grki pred nedavnim zavzeli in še niso bile dovolj utrjene, so grške čete celo izpraznile, dočim so na nekaterih točkah glede tega frontnega odseka Grki nekoliko napredovali.

Angleško napredovanje v Afriki

Uradni podatki

Ko so zasedli Angleži Bardijo, so objavili uradno, kaj in koliko so dosegli s svojo ofenzivo od 9. decembra naprej. Angleži so onesposobili za boj od omenjenega dne in do vključno padca Bardije 94.000 mož. Od teh je ujetnikov 70.000. Uničenih ali zajetih je bilo skupaj sedem italijanskih divizij, od teh tri divizije redne vojske, dve diviziji fašistične milice in dve diviziji libijskih čet. Poleg tega so uničili Angleži eno divizijo oklopnih enot ter okrog 10.000 mož pomožnih in trenskih čet. Dalje cenijo, da so izgubili Italijani skupno v bojih v zapadni afriški puščavi doslej polovico topov, s katerimi so razpolagali v Libiji, ter tudi polovico motornih vozil in streliva.

Italijani sami razglašajo, da so utrpeli velike izgube tako v vojnih potrebščinah kakor glede ljudi, ki so padli, bili ranjeni ali se pogrešajo.

Padeč trdnjav okrog Tobruka

Angleška armada je koj po zasedbi Bardije nadaljevala pohod proti naslednji 120 km od Bardije oddaljeni obmorski utrjeni točki Tobruk, o kojega položaju je imelo angleško vodstvo že pred padcem Bardije natančna poročila od svojih motoriziranih izvidnic.

Oklopni oddelki angleške vojske so zavzeli 7. januarja letališče El Aden, ki leži 30 km pred Tobrukom.

Radi prodora pri Bardiji se je razširila fronta tudi proti jugu v puščavsko ozemlje. Itali-

jani so bili takoj v začetku ofenzive proti Tobruku prisiljeni, da so se umaknili iz puščavskih utrdb, da ne bi bili povsem odrezani od zaledja. Radi umika sta padli v angleške roke

utrdbi El Gubi in Maddalena. Poslednja italijanska postojanka je na skrajnem jugu italijanskih utrdb ob vzhodni libijski obali. Utrdba in oaza (zeleni otok v puščavi) Džarabub (na zemljevidu Giarabub) je od Angležev ogrožena. Utrjeni in dobro založeni Džarabub zapu-

šča 5. Grazianijeva armada, koje cilj je bil: napad na angleški Sudan.

Obrambni pomen Tobruka

Ob pričakovanju napada na Tobruk je treba omeniti, da je to libijsko mesto eno od najboljših naravnih pristanišč v severni Afriki. Tobruško luko tvori prostorni zaliv, ki je zaščiten od povesod, razen od vzhoda. To pristanišče se da uporabljati ob vsakem vremenu. Morje je v luki globoko 12 m, ob obali pa nekaj manj. Tobruk so osvojili Italijani v vojni s Turki leta 1911. Trdnjave okoli Tobruka so moderne obrambne utrdbe, katere je italijanska vojska v teku sedanje vojne še znatno okrepila. Iz mesta vodita dve dobri cesti, ena na vzhod v Bardijo, druga v El Aden, odkoder gre dalje na Derno. Pač pa trpi Tobruk zaradi pomanjkanja vode, katero morajo dovažati iz Derne.

Umik letalskih sil

Angleški general Mackay, ki vodi vojna gibanja pred Tobrukom, je sporočil 7. januarja, da so italijanske letalske sile spričo izredno naglega prodiranja angleških oklopnih edinic zapustile vsa letališča pred Tobrukom in so se umaknile za to mesto, ki predstavlja z verigo trdnjav drugo italijansko obrambno črto v zapadni puščavi.

Po istem načrtu

Dne 8. januarja je bil Tobruk odrezan na zapadu od ostale Libije. Angleške mehanizirane prednje straže so bile omenjenega dne tako daleč zapadno od Tobruka, da je bil onemogočen umik italijanske vojske iz trdnjave, kateri Italijani niso mogli poslati nobene pomoči. Položaj pred Tobrukom je bil že 8. januarja čisto podoben onemu pred Bardijo, kjer je angleški vrhovni poveljnik v Afriki general Wavel trdnjavo obkoli ter odrezal od vseh strani, preden je zapovedal glavni napad. Medtem ko napreduje glavna sila angleške vojske proti Tobruku, bo kakor pri napadu na Sollum in Bardijo nekaj dni zatišje, dokler ne bodo izdelani načrti za končni napad.

Za Tobrukom — Derna

Medtem ko en del angleške armade oblega Tobruk in se pripravlja na končni naskok nanj, je velik del angleških motoriziranih sil 150 km zahodno od Tobruka na delu in čisti ozemlje do Derne. Angleži so že zasedli vsa italijanska letališča v libijski puščavi, ali pa so jih uničili z letalskimi bombami, tako da bo angleška vojska takoj po zavzetju Tobruka lahko nadaljevala z napadom na Derno.

Italijani so že prej izpraznili vsa ogrožena letališča.

Angleški prevoz

V vmesnem času pa gre en angleški prevoz za drugim za preskrbo prednjih enot. Preskrba angleških čet s hrano ter strelivom ima svoje izhodišče v Egiptu v obmorski trdnjavi Marsa Matruh. Pot iz omenjene utrdbे do prvih angleških izvidnic je dolga po puščavski cesti 300 km. Poleg te ceste se poslužujejo Angleži tudi ladij.

Stric iz Amerike

Znana je prislovica o bogatem in radodarnem stricu iz Amerike. Srečen tisti, ki ga ima. Veljavo pričakuje, kdaj bo prišel preko morja ali vsaj kaj poslal. Njegovo pričakovanje prelinja trdna nada, da mu ne bodo poslani samo besede nasveta, obljube ali tolažbe. Saj je takšnih besed v Evropi na cente na razpolago. Stric v Ameriki pa ni samo besedičen, marveč tudi petičen. In ker je dobrega srca ter uvidevnega duha, rad seže globoko v žep, iz katerega pričara najizdatnejšo pomoč v obliki dolarjev.

Oči Evrope so danes uprte v Ameriko. Pričakovanje ne velja toliko dolarjem. Denar se la tudi v Evropi natisniti. Pričakujejo se ladje in letala, tanki in topovi, bombe in granate. Tega danes Evropa potrebuje v neizmernih količinah. In Amerika vse to že pošilja ter bo pošiljala še v večjem obsegu kot doslej. To je napovedal predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike Roosevelt v dveh pomenljivih govorih. Prvega je imel o novem letu, drugega pa na praznik Sv. treh kraljev pred ameriškim kongresom (parlamentom), ki sestoji iz senata in doma narodnih zastopnikov.

Predsednik Roosevelt je na stališču, da je treba braniti demokracijo (ljudovlado), ki je sedaj po vsem svetu napadena. V 15 mesecih dosedanje vojne v Evropi je izginila neodvisnost že mnogih malih in velikih narodov, pa še so ogroženi vedno novi narodi, mali in veliki. Vse to mora imeti svoj učinek na Zedinjene države. Varnost in bodočnost Zedinjenih držav in njih demokracije je prav tesno povezana z usodo vojne, ki jo sedaj hrabro volijo napadeni narodi, kateri se tudi borijo za ameriško demokracijo. Če se ta obramba posreči, bo vse prebivalstvo, vsa sredstva Evrope, Azije, Afrike in Avstralije pod oblastjo novih osvajalcev. Kako naj se potem Amerika postavi po robu vsemu svetu?!

Ker se torej Anglija in demokratične države borijo tudi za ameriško demokracijo, jim je treba dati vso pomoč. Človeških sil ne potrebujejo, pač pa mnogo orožja in vojnega materiala. Mi moramo, je izjavil Roosevelt, jim staviti na razpolago svojo energijo, svoje bogastvo in svojo organizacijo, da jim podamo več noči ter jim pomagamo ohraniti in obnoviti svobodo na svetu. Vedno več ladij, letal, tankov in topov jim bomo pošiljali. To je naš namen in naša volja. V to svrhu so potrebni novi davki. Z novimi sredstvi bo treba proizvajati več municije (streliva) in vojnega materiala vseh vrst, da bo na razpolago onim narodom, ki se borijo proti napadalcem. Nobena naloga ni za nas v tem trenutku važnejša, kot la tvorimo arzenal za našo obrambo in za druge demokratične narode.

Ker Zedinjene države učinkovito posegajo v razmere v Evropi ter bodo v bodoče to poseganje stopnjevale, je zanimivo spoznati glavna načela, ki vodijo zunanjo politiko ameriških Zedinjenih držav. Predsednik Roosevelt jih je v svojem govoru tako opredelil: 1. Zedinjene države hočejo storiti vse, kar je potrebno za pospešeno ojačenje državne obrambe; 2. obveščajo se, da bodo nudile popolno pomoč vsem narodom, ki se borijo v raznih delih sveta proti napadalcem; 3. nikdar ne bodo pristale na mir, ki bi ga diktirali napadalci, ki bi se sklepal pod pritiskom in ki bi ga morali narodi kupiti za ceno svoje svobode. Predsednik Roosevelt ni izjavil, da bodo Zedinjene države aktivno stopile v vojno, toda z objavljenimi načeli in iz njih izviraajočimi ukrepi so se že pomaknile do roba vojne udeležbe.

Namen vsake vojne je mir in red, ki naj mir vzdržuje. Tudi v tem oziru je Roosevelt razločil načela, ki bodo merodajna za Zedinjene države, in ta so: 1. svoboda govora in zraza za vsakogar na svetu; 2. svoboda vere in religije za vsakogar na svetu po lastni iziri; 3. beda in pomanjkanje morata izginiti. Napravi naj se med narodi gospodarski sporazum, ki naj zagotovi vsakemu narodu zdravo

in miroljubno gospodarsko življenje; 4. izginiti mora strah, v to svrhu se mora omejiti oboroževanje, da bi ne mogel noben narod strahovati drugega ter izvršiti proti drugim narodom dejanja napada.

Rooseveltova govora ob novem letu in prazniku Sv. treh kraljev, ki se dopolnjujeta ter tolmačita mišljenje in hotenje Amerike, sta vzbudila veliko pozornost v svetu, osobito pa v vojskujočih se taborih.

To zanimanje se je stopnjevalo s predlogom državnega proračuna za proračunsko leto 1941/42 in z Rooseveltovo poslanico kongresu, v kateri predsednik ta proračun, ki je najvišji, kar so jih doslej imele Zedinjene države, obrazložuje in utemeljuje. Izdatki za državno obrambo znašajo 62% vseh državnih izdatkov. Državni obrambi je namreč namenjenih 28 milijard 450 milijonov dolarjev. Če računamo sedanjo dejansko vrednost dolarja 80 din, znaša to praviljično vsoto 2,270.000.000.000 (2 bi-

lijona 270 milijard) dinarjev. Ta ogromna vsota kajpada ne bo zadostovala. Pričakovati je, da bo vlada takoj po končani proračunski razpravi zahtevala od kongresa še odobritev izrednih kreditov v višini 10 milijard dolarjev, ki se bodo v glavnem porabili za organizacijo ameriške pomoči Angliji.

V svoji poslanici je Roosevelt utemeljil »gigantski« (orjaški) program oborožitve s tem, da je to program za totalno (celotnostno) obrambo demokracije. Zedinjene države morajo postati orožarna za vse napadene narode. Velike žrtve, ki se s tem nalagajo Ameriki, bo ljudstvo rado prevzelo na sebe, samo da reši svojo svobodo. Zakaj če se ta vojna zaključi z ustanovitvijo miru in lepega življenja med sosednimi narodi, bo nastopila doba, ko ne bo več treba orožja. Ameriškemu kongresu (parlamentu) je že tudi bil predložen zakonski načrt o posoditvi ladij, letal, topov in drugega vojnega materiala Angliji, Grčiji in Kitajski.

Narodna zavednost koroških Slovencev

Slovenci na Koroške se zavedajo svoje slovenske krvi in svojega slovenskega srca ter dajo ob vsaki priliki izraz svojemu narodnemu prepričanju in svoji zahtevi po slovenskih kulturnih pravicah. Božične praznike so naši slovenski bratje posebno posvetili spominu slovenskih vojakov, ki po raznih krajih Evrope služijo v nemški vojski. Okoli tisoč jih je in 19 jih je že žrtvovalo svoje mlado življenje za državo. Na štefanovo so poslali Slovenci iz raznih krajev Koroške svoje zastopnike v Celovec, da proslavijo spomin vojakov: domovine najdražjih sinov. Slavnostno okrašana dvorana celovškega narodnega doma je bila veliko premajhna, da bi sprejela zastopnike prav vseh krajev dežele. Navzoč je bil zastopnik vojaške oblasti. Vso prireditve je prešinjal duh ljubezni, ki jo je izžarjala slovenska pesem, bodisi zapeta od pevskih zborov, bodisi recitirana od deklamatorjev in deklamatoric, ter slovenska beseda, porojena v globini slovensko zemljo in slovenski narod ljubečega srca. Prodorno je ta beseda zvenela iz ust glavnega predstavnika Prosvetne zveze v Celovcu, ki je poudaril te lepe misli:

Danes se v Evropi veliko govori o narodu in narodnosti. Narodnim koristim sta vdinjana nova kultura in gospodarstvo, narod nastopa kot zapovednik pravdnosti in socialnosti, narod vsiljuje vsakomur brezpogojno zapoved složnosti. Pri velikih narodih je ta silni preokret viden tudi na zunaj v uniformi, četverstopu in udarni pesmi, pri malih pa v poglobljeni duševnosti.

Kmetje in delavci slutijo nov vek, svoj čas.

Dosedanji jim je bil nenaklonjen. Kmeta je pritiral na rob propada in ga opravil za zadnji kos njegove stanovske časti. Delavca je ponižal v blagó in mu zapravil njegovo človeško dostojanstvo. Z zadostjenjem smeta oba zretli, kako padajo nedavni maliki kapitalizma in kako prehaja težišče narodnega življenja spet na delo in delovnega človeka.

Tudi mi Slovenci smo narod bodočnosti! En sam pogled nazaj na preostanke zastarele miselnosti nam kaže: minula doba ni bila naša doba! Svet nas je preziral in zapostavljal v naši kulturni pravici. Rogal se je idealizmu naših slovenskih vrst in delil nagrade nezvestim sinovom našega naroda. Treba je bilo brezprimerne požrtvovalnosti naših očetov in voditeljev, da je ostala slovenska narodna občestvenost in z njo legitimacija naše narodne biti izpričana in dokazana.

Služba narodu bodi naše geslo, služiti narodu z vsem srcem in z vsemi svojimi silami bodi cilj našega delovanja in življenja. V tem bodi hkrati dejavna zahvala slovenskim vojakom, da jim za njihov povratek domov pripravimo toplo, domače, slovensko ognjišče. Da se po trdi borbi ogrejejo ob topli materni besedi, ob naši lepi pesmi, ob naši podvojeni kulturni volji.

Živi, živi, duh slovenski, duh nesebične ljubezni in dejavne zvestobe vzvišenim vzorom naroda! Bodi živ na veke! —

S ponosno izpovedjo pesmi »Slovenec sem« se je končala ta lepa narodna prireditve koroških Slovencev.

Razorski:

Naš človek in knjige

Tudi danes se mnogi slovenski domovi ponašajo le z dobrimi knjigami in časopisi. Veselje te obide, ako ob vstopu v kmečki dom vidiš na mizi »Slovenskega gospodarja«, »Nedeljo«, »Kmečko ženo« in druge naše dobre časopise in knjige. Še večje pa je veselje, ako domači povedo, kaj radi čitajo, kako čitajo, kaj jim posebno ugaja, česa žele več, česa ne žele itd. Izjava nekega mladega posestnika, da je ena mesečna priloga »Kmečko dela« sama vredna toliko, kot znaša vsa letna naročnina za »Slov. gospodarja«, je tako prepričevalna o pravilnem cenjenju in spoštovanju naše dobre tiskane besede, da le želimo, da bi bilo čim več takih čitalcev.

Vselej, ko se brez zadostne potrebe trga tiskan papir, nastane v duši bol nad uničenjem duševne dobrine. Misli, ki so tu natisnane in

danes morda odveč, bomo lahko čez leto ali dve zelo potrebovali. Članek o gospodarstvu, kmetijstvu, kakem narodnem dogodku, ki nas je zanimal, naj gre v pogubo. Če že ne hranimo vsega časopisa, izrežimo vsaj to, kar nam je posebno vredno in koristno ter hranimo. Mnoga važna misel, nasvet ali pouk, ki ga danes še ne potrebujemo, nam bo v bodočnosti gotovo kdaj dobrodošel in potreben. Zato ga že danes izrežimo iz časopisa in čuvajmo!

Dober tisk spoštuj! Knjigo prijemaj vedno s snažnimi rokami! Takoj ko pričneš čitati, jo ovij! Za znamenje, do kod si prečital, naj ne služi upogibanje oglov, ampak listič papirja, ki ga tam vložiš. Ko čitaš, se ne naslanjaj s komolci na knjigo, ker s tem knjigo kvariš v hrbtu. Postala bo zveržena. Ko si knjigo prečital, jo shrani na to določenem mestu.

Po Jugoslaviji

Uredba glede prehrane. V kratkem bo izdala vlada tri uredbe, ki se nanašajo na prisilni odkup pšenice in koruze ter na pravično razdelitev živeža in surovin. Prva uredba določa prisilni odkup pšenice in koruze ter določa zelo stroge kazni za vse tiste, ki bi ne hoteli priglasiti svojih zalog ali pa bi jih netočno navedli. Druga uredba vsebuje vse potrebne

ukrepe za pravično razdelitev življenjskih potrebščin med prebivalstvo. Tretja uredba se nanaša na pravično razdelitev surovin.

*
Državni kredit za zdravstvene ustanove v Sloveniji. Finančni minister je odobril kredit 6,125.000 din za zdravstvene ustanove v Sloveniji.

Novice iz domačih krajev

Lokomotiva smrtno poškodovala delavca. Na glavnem kolodvoru v Mariboru je povozila premikalna lokomotiva 9. januarja predpoldne 22 letnega progovnega delavca Ferdinanda Vrečka. Stroj mu je odrezal nogo in ga je še nevarno ranil na glavi. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico. Vrečko je čistil kretnice in ni opazil lokomotive, ki ga je podrla od zadaj. V bolnišnico prepeljani Vrečko je kmalu podlegel poškodbam. Zapustil je ženo in dva otročička.

Huda nesreča delavca. V Ehrlihovi tekstilni tovarni v Mariboru je zagrabil stroj 20 letnega delavca Leopolda Vutolena za desno roko in mu je odtrgal štiri prste.

Radi sunka lokomotive si zlomil nogo. Pri predoru v Košakih pri Mariboru je padel pod vlak 27 letni Ilija Budimir. Lokomotiva ga je sunila s tira in je obležal ob progi z zlomljeno nogo. Ponesrečenega so prepeljali v bolnišnico.

Gostilničarka smrtno ponesrečila. Ivana Golob, gostilničarka, se je vračala od sv. maše v Selnici ob Dravi proti Bistrici. Ker ji je postalo slabo, se je naslonila med potjo na ograjo mosta čez selniški potok. Omahnila je čez ograjo ter padla v 2 m globok jarek potoka. Pri padcu si je prebila lobanjo in obležala je mrtva.

Nesreča radi neprevidnosti. V mariborsko bolnišnico so prepeljali 13 letnega delavčevega sina Alberta Založnika od Sv. Lovrenca na Pohorju. Fant je iztaknil nekje razstrelilno kapico za dinamično patrono. Ker se je z najdbo igral, se je kapica razletela in eksplozija je neprevidnežu razmesarila roko in mu poškodovala obraz.

Posestniška hči ponesrečila v gozdu. Pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je pomagala 15 letna posestniška hči Marija Žuran svojemu očetu pri podiranju v gozdu. Izpodsekano drevo je spremenilo tako naglo smer padca, da dekletu ni utegnulo odskočiti. Onesveščeno in s hudimi notranjimi poškodbami so jo potegnili izpod debla in so jo prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Huda nesreča zadela dravski mlin pri Zavrču pod Ptujem. Radi toplejšega vremena, ki je nastalo par dni okrog Novega leta, je po Dravi plaval mogočno ledovje. To pa je bilo usodno rečnemu mlinu na ladje pri brodu ob Zavrču, ki je last mlinarja Franca Vžingarja iz Gorišnic. Na novega leta dan ob 12.30 je plavajoče ledovje mlin deloma razbilo in tako poškodovalo, da je do polovice utonil in se nagnil čisto po strani. Bilo se je upravičeno bati, da se bo mlin čisto prevrnil v blizu 5 m globoko dravsko strugo in utonil, kjer bi ledovje in deroči valovi storili še zadnje uničevalno delo. Brodarja Bežjak in Muršič sta kot edina soseda videla to nesrečo in šla reševati, kar se je rešiti dalo, in spravljal iz napol potopljenega mlina zrnje. S pomočjo drugih sta še močneje privezala z rezervnimi mlinskimi verigami naspol prevrnjeni in razbiti mlin k obrežju in ga tako rešila pred popolnim uničenjem. V življenjski nevarnosti sta delala in reševala celo globoko v noč, ko sta radi zmučenosti in mraza morala nadaljnje reševanje opustiti. Zaslužita vso pohvalo! Mlin bo najbrž treba popolnoma razdreti in ga takega dvigniti iz Drave.

87 letna žena žrtev opeklin. Na praznik sv. Štefana zvečer se je v Gor. Bistrici v Prekmurju zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 87 letne Verone Šernek. Starica je bila sama doma. Ker je bil precej hladen dan, si je kurila v štedilniku. Prišla pa je preblizu ognja, vnela se ji je obleka in začela goreti. Ker ni bilo blizu pomoči, je postala starica žrtev plamenov.

Mlad rudar smrtno ponesrečil. V novem premogovniku Vranja peč v št. Ilju pri Velenju je debela plast premoga stisnila prsni koš 35 letnemu kopaču Vinku Jelenu. Ponesrečenega so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer mu pa niso mogli pomagati. Jelen je prva žrtev novega rudnika.

Podlegel posledicam konjske bree. V Orlici pri Vuhredu je brcnil konj v hlevu posestnika Antona Miklavca v trebuh. Miklavca udarcu

Danes objavljamo

PRAVILNIK ZAVAROVANJA

celoletnih naročnikov »Slov. gospodarja«!
— Ravnajte se po pravilniku, ako hočete sebi dobro! Plačajte 38 din vsaj do dne 31. januarja 1941!
Uprava.

skraja ni posvečal pažnje. Ker pa bolečine niso ponehale, se je zatekel v bolnišnico v Slovenjgradec, kjer mu pa niso več mogli oteti življenja.

Brzovlak hudo poškodoval kurjača. Brzovlak iz Zagreba je zadel na postaji Dobova pri Brežicah kurjača Franca Poljanec v zadnji del telesa tako, da je obležal nezavestno. Železniški uslužbenci dobovske postaje so mu nudili prvo pomoč, nato so ga prepeljali z vlakom v brežiško bolnišnico, kjer se sedaj nahaja.

Vlak smrtno povozil drvarja. Na progi med Savo in Ponovičami je našel orožnik od vlaka smrtno povoženega, v katerem so prepoznali Ivana Gašperuta iz št. Janža na Dolenjskem, ki je drvar. Da bi si skrajšal pot, je šel namesto po cesti po progi. S seboj je nosil v nahrbtniku mast in druga živila, da bi mu ne bilo treba prekinjati dela z nakupovanjem. Najbrž je preslišal ropot vlaka, ki ga je pognal v žice ob progi, ki so mu prerezale vrat. Truplo se je skotalilo 14 m globoko po pobočju.

Tramvaj in avtotaksi trčila. V Ljubljani sta trčila po nesrečnem naključju na Tyrševi cesti tramvaj in avtotaksi. Pri nesreči sta bila lažje ranjena vozač avtotaksija in njegova žena, v tramvaju pa en potnik. Avto je hudo poškodovan, tramvajski voz pa le malo.

V počastitev spomina g. dr. Antona Korošca je darovala Hranilnica in posojilnica v Veliki Nedelji za novo cerkev sv. Družine na Runeču 1000 din. Najlepša hvala!

Jubilejna naročnika »Slov. gospodarja«. Od Sv. Marjete pri Rimskih toplicah poročajo: Javno pohvalo zaslužita g. Jožef Ulaga iz Globokega, ker prihaja v njegovo hišo »Slov. gospodar« 50 let. Aškerčevo družino v Globokem pa obiskuje »Slov. gospodar« že 60 let.

Listnica uredništva

Izjavljamo, da dopisa od Sv. Andraža v Slov. goricah glede slavnosti ob poroki g. Papsta ni poslal g. župnik Alt. Žal pa nam je, da smo rokopise zavrgli, da bi mogli pisca ugotoviti. Danes pa ponovno izjavljamo, da poročil o porokah, kjer sčasom kdo dovolil neslano šalo, ki je mi ne moremo kontrolirati, ne bomo objavljali.

Dopisovanje z »govorečimi pismiki«. Dnevnik »La Prensa« iz Buenos Airesa poroča, da je Argentina uvedla v svojem poštnem prometu tkzv. »govoreča pisma«. Neka težka bolnica, ki sta ji bili odrezani obe nogi, je bila prva, ki se je poslužila najmodernejšega poštnega sredstva. S pomočjo malega prenosnega aparata, ki se imenuje »fonopostalk«, je pisala svojim sorodnikom, če smemo v tem primeru še rabiti izraz »pisala«. Ta aparat je namreč posnel njene govorne besede na majhno gramofonsko ploščo, ki jo je nato pošta za malenkostno poštnino poslala njenim sorodnikom. Sorodniki so doma navili gramofon, vložili ploščo in poslušali »pismo« svoje bolne sorodnice. Fonopostalk sestoji

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»To so prazni marnji! — Kdor bi tega preskočil, ta bi moral samega živega vraga jahati. — To so čenče! — Tega ne preskoči živa duša. — Kdo pa je videl? Nihče!« tako so se dajali križem za mizo.

»Rogačnik, saj ga poznate jagra, pravi, da je res,« je rekel Pušnik.

»Bababa,« je ugovarjal Rotovnik. »Kdo bi pa jagrom kaj verjel? Bilo jih je deset ali še več, pa enega samega niso mogli uloviti, zato so si take storije izmislili.«

»Hudičevega grabna še gams ne preskoči, kaj šele človek.«

»Zakaj ne, hehe,« je zahretil Migeč. »Če si denem v levi čevlji tri praprotna semena, v desnega pa malo kačje masti, ti brez skrbi skočim čez.«

»Te pač vrag zanese čez, drugače to ne gre.«

»Pustite vraga, ta ima bolj pametnega opravila dosti, ne bo norcev čez graben nosil.«

»Pobje, pobje, ne brijte si norcev in ne smejte se takim rečem,« se je oglasil Žagarjev Gustelj, suh, bledolichen mož. »V planini se marsikaj zgodi, da bi se človeku še sanjalo ne. Kar sem jaz na Volinjeku že videl, tega ne povem živi duši ne. Gor me pa tudi nihče ne spravi več.«

2

»Hahaha, ti si čisto tak kakor moja sestra, ta tudi noče povedati, kaj je v planini videla,« se je zasmel županov Peter.

»Kajne, tvoja sestra Julka je bila tam blizu nekje, ko je tisti človek čez Hudičev graben skočil? Kaj pa pravi?« je spraševal Praparjev Nace.

»Iz Julke še s kleščami ne spraviš kaj.«

»Julka je pametno deklet in si ne da kake neumne storije natvesti,« je posegel zopet Rotovnik v besedo. »Saj so vse le jagrske čenče in še toliko ni resnice, kolikor je črna za nohtom.«

»Pač, pač, zgodilo se je nekaj,« je pripovedoval Peter: »tega Julka ne taji, da je nekaj videla. Le povedati noče, kaj, in imena noče nobenega izdati.«

»Saj je morala na sodnijo, ali ne?« je vprašal Pušnikov.

»Da. Oče so šli z njo. Na sodnijo pa še toliko niso spravili iz nje kakor doma. Rekla je le, da če je kaj videla, ne briga to nikogar nič. Jagrom pa je še posebej posvetila, da so bili raje tiho.«

»Prav je naredila! Julka je šlekle od fare!« so odbravali fantje in možje.

»Kaj pa oče rečejo na to?«

»Oče? Hahaha! Kregajo se. Da Julka nobenega Podkrajčana ne izda, to jim je po volji. Ali da njim tudi nič ne pove, to jih jezi.«

Omenjenima lišama izreka uprava »Slov. gospodarja« javno pohvalo in zahvalo!

Izdatki za regulacijo Drave. Za regulacijo Drave med Borlom in Muretinci v dolžini 1130 metrov je določenih 1.598.606 din.

Zadružni koledar. Da opozori bravce »Slov. gospodarja« na veliko važnost zadružništva, je Zadružna zveza založila koledar in ga priložila prejšnji številki »Slov. gospodarja«. Naj bi celo leto opozarjal naše ljudstvo, da je njegova gospodarska bodočnost le v skupnosti. Denite koledar na vidno mesto, da vam celo leto govori o najvažnejšem vprašanju našega gospodarstva — o gospodarstvu razvoja.

50 letna ženska iz Čateža je izginila. — Dne 1. januarja bo poteklo eno leto, odkar je Neža Ivanjšek, stara okoli 50 let, neznan kam izginila. Kljub vsestranskim poizvedbam ni bilo mogoče priti na sled izginuli. Otežkočena je bila preiskava tudi radi tega, ker ni pustila za seboj nikakega sledu, niti poslovljno pismo. Sosedje sicer govorijo, da je večkrat dejala, da bo kar nenadoma nekam odpotovala, toda nikomur ni zaupala kam in tudi nihče je ni videl od imenovanega dne. Ženska je srednje postave, bledega in podolgovatega obraza. V slučaju, da bi kdo vedel kaj o njej, se naproša, da obvesti najbližjo orožniško postajo, katera bo potem ukrenila vse potrebno.

Požari

V Ločah v župniji Dobova pri Brežicah je izbruhnil ogenj v gospodarskem posloju posestnice Terezije Žibert. Škoda znaša 20.000 din. Žibertova sploh ni bila zavarovana. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil.

V Ljubljani na Celovski cesti je povzročil nočni požar v elektrotehnični delavnici Gaberšek 30.000 din škode. Ogenj je nastal radi kratkega stika.

V Dražencah na Dravskem polju je izbruhnil ogenj pri posestniku Jakobu Novaku. Ogenj je uničil stanovanjsko ter gospodarsko poslopje. Škoda je 80.000 din.

Dne 24. decembra ponoči je Mariji Sapač v Novih Beznovcih v Prekmurju zgorelo gospodarsko poslopje. Škoda je okrog 10.000 din, pa je krita z zavarovalnino.

Zalostno je začel novo leto posestnik Franc Kozar iz Boreče v Prekmurju. Na novega leta dan mu je namreč pogorelo ostrešje hiše. Škoda pa je kljub temu 13.000 din, ki pa ni krita z zavarovalnino. Gasilci so se dobro postavili.

Tak nepridiprav spada v prisilno delavnico! V Delavski ulici v Mariboru je zalotila posestnica Antonija Menaček v stanovanju mladega fanta, ki je odpiral z vitrihom omaro. Mladostni vlomilec se je radi presenečenja pognal skozi okno prvega nadstropja na ulico. Padel je pred noge hčerke hišne lastnice, ki je pregnala tatu. Prihiteli so na pomoč sosedje in kmalu je bil nepridiprav v rokah policije. Gre za 16 letnega Henrika Lorbek iz No-

ve vasi pri Mariboru, ki ima že več vlovov na vesti ter spada v prisilno delavnico.

Pobegli kaznjence prijet. Iz mariborske kaznilnice pobelega kaznjenca Ignaca Kranjca so prijeli orožniki od Sv. Barbare v Slov. goricah.

Zasačena gozdna tatova. Posestnik Josip Kuhn v Razvanju pri Mariboru je opazoval že dalje časa, da mu izginja les iz gozda. Od jeseni sem je bil oškodovan z lesno tatvino za 15.000 din. Pred nedavnim mu je odpeljal nekdo iz gozda tri sežnje lesa. Ko se je podal v noči na 8. januar v spremstvu prijatelja v svoj gozd, je presenetil dva neznanca, ki sta podrla 20 m visoki in pol metra debeli hrast ter sta ga ravno razžagavala. Eden od zasačenih je skočil s sekuro nad Kuhna in mu je prekalil njegovo dragoceno puško na dvoje. Kuhn se je branil s kopitom ter cevjo. V borbi sta bila poškodovana oba tata in Kuhn. Nasilna uzmoviča pa sta Kuhn in njegov spremljevalec Pošinger nadvladala in sta oba izročila orožnikom.

Nevaren vlomilec prijet v Hočah. Po okolici škofje Loke je bila dalje časa na delu vlopilska družba, o kateri je dognano, da je izvršila 16 vlovov in povzročila do 300.000 din škode. Kolovodja te nevarne tolpe je bil brezposelni delavec Anton Kučer, ki se je izdajal za natakarkarja. Obiast ga je zasledovala s tiralicco. Zloglasnega vlomilca so prijeli orožniki iz Hoč pri Mariboru, ki so naleteli nanj pri njegovem bratu.

V trgovini nevarno obstreljen. Mihael Vogrin, 26 letni pleskarski pomočnik iz Device Marije v Brezju pri Mariboru, je prišel v Devici Mariji nakupovat v trgovino, v kateri je bil tudi delavec Ivan Hrastnik iz Dupleka. Slednji je potegnil samokres in je ustrelil Vogrina baje iz ljubosumnosti v trebuh in ga zadel v želodec.

Cerkveni rop bo mogoče le pojasnjen. V noči na 30. november je bil izvršen v župno cerkev na Sp. Sv. Kungoti cerkveni rop. Neznanec je odnesel iz tabernaklja monštranco, ciborij in kelih. Sedaj so se šele pokazali sledovi za zločincem. V Pužovem gozdu je našla ženska, ki je šla na Novo leto k sv. maši, poleg poti raztresene sv. ho-

stije. O najdbi je obvestila kungoškega g. župnika, ki je svete hostije pobral in jih po predpisih sežgal. Par dni pozneje je naletel v istem gozdu lovec Martin Frančes na plašček od ciborija, ki še ni dolgo časa ležal v gozdu. Iz teh dveh najdb se da sklepati, da skriva cerkveni ropar ukradene svete posode nekje v bližini Sv. Kungote in da ni kak hrvatski delavec, kakor so prvotno domnevali.

Velika tatvina v Ljubljani. V Knaflevi ulici v Ljubljani je vlomil neznanec s ponarejenimi ključki v stanovanje lesnega trgovca Vojkota Vraza. Odnesel je 30.000 din gotovine, nad 4000 din vredne tri fotografske aparate ter še več drugih predmetov.

Roparski umor. Ob Zeleni poti v Trnovem pri Ljubljani so odkrili v baraki pri mestni vrtarjari roparski umor. V majhni baraki je preživljala samotarsko življenje 61 letna delavka Marija Podpečan, rojena v Galiciji pri Celju in pristojna v Ljubljano. Na Kraljevo so še videli Podpečanova, nato pa ne več. Njena edina vsakdanja obiskovalka je bila mlekarica. Ker Podpečanova prinese nega mleka ni vzela in je bila baraka zaprta, je obvestila mlekarica okolico barake, da s samotarko v baraki nekaj ni v redu. Poklicana policija je vlomila v stanovanje. Staro žensko so našli mrtvo z dvema ranama na glavi, po notranjosti barake pa je bilo vse prebrskano. Storilec je iskal denar, ker je Podpečanova zelo skromno živela in je morala imeti nekaj prihrankov. Sodno raztelesenje umorjene je ugotovilo, da napadena ni umrla radi ran, ki so bile povzročene na glavi, ampak je bila zadavljena z vrvjo ali z jermenom, katerega ji je zadrnil napadalec okrog vratu. Podpečanovo je obiskoval v zadnjem času njen 23 letni nečak Henrik Podpečan, krojaški pomočnik, ki služi pri vojaki. Podpečana so videli na Sv. treh kraljev dan, potem pa ne več. Na tleh pod umorjeno so našli sponko od vojaškega pasu. Upati je, da bo Podpečan, ki je pustil v stanovanju umorjene samomorilsko poslovljno pismo, kmalu v rokah pravice.

Generalfeldmarsal Milch v razgovoru z nemškimi in italijanskimi častniki pri obisku letališča

Judež je pazljivo poslušal, da bi mu nobena beseda ne ušla. Tako dobro se mu je zdelo, da ga županova hči ni izdala, čeprav je imela take sitnosti zaradi tega, da mu je postalo toplo pri srcu in si je želel le to, da bi tudi on mogel zanj kaj storiti; za to dekle bi storil vse, tudi najhujše.

»Hej, Migec, če že vse veš, povej nam, kdo je bil tisti, ki je čez Hudičev graben skočil!« se je zadril Praparjev Nace z drugega konca mize. »Pa saj ti ne veš nič.«

»Meni je treba le v moj salomonski špegelj pogledati, pa vem vse, kar je bilo in kar še bo, hehehe,« se je hahljal coprnik.

Vtem je privlekel štirioglato, črno obrobljeno ogledalce iz žepa, nataknil si ga je na konec nosa, poškilil z levim očesom skozi okno, z desnim v ogledalce, zraven pa skrivnostno zamrmral:

»Spektrum, tatum, nebulorum!«

Vsi so gledali pazljivo nanj. Tedaj je vzkliknil:

»Ah, zdaj ga vidim! ... Rdeč je v lice, zgornjo ustno ima presekan, levi uhelj ima skažen ...«

»Hoho, saj to je Mrkačev Luka,« so se oglašali okoli njega.

»Kako mu je ime, tega ne vem, hehehe, jaz ga samo vidim ... Zdaj pa ga bom pricopral, da ga boste vsi videli ... Alo, pridi!«

Komaj je utihnil, že so se duri odprle in v hišo je stopil — Mrkačev Luka, čokat fant z zalitimi lici, s pre-

kloro zgornjo ustno in skaženim uhljem. Vse je utihnilo, vsi so uprli oči v prišleca. Ta se je najprej zavzel, ko je videl vse poglede vase uprte, potem pa se je zadril:

»Kaj pa zijate v me kakor teleta v nove duri?«

Ker je veljal Luka za jezoritneža in pretepača, mu ni nobeden nič odgovoril. Migcu pa se je obraz hudobno nakremžil. Skrivaj je pomignil Judežu, nakar se je ta bliže presedel, da bi mogel coprniku, če bi bilo treba, na pomoč. Molk je Mrkačevega še bolj razkuril:

»V delu ste me imeli, to vidim. Zdaj pa hočem vedeti, kaj ste govorili.«

»Nič hudega,« se je oglasil Žagarjev Gustelj. »Pravijo, da si po Ojstriški planini jagal in da so te jagri zasledili, potem si jim pa ušel in čez Hudičev graben skočil.«

»To se je vrag zlagal. Jaz sem bil tisti dan na Tolstem vrhu pri Ocvirku. Saj sem se na sodniji izpričal,« se je drl Luka ves rdeč. »Oni lažnivki, tisti Julki, pa bom posvetil. Ona je spletla vse marnje, da sem moral na sodnijo.«

»Pusti ti mojo sestro! Ona ni rekla ne o tebi nič in ne o kom drugem,« je vzrožil Nadvornikov Peter.

»Ti in tvoja sestra! Tvoja sestra je jezičljiva čenča in lažnivka.«

»Kaj si rekel?« je zavpil županov sin in je planil proti Mrkačevemu.

Sprijeta sta se in zaletela po sobi, mize so padale,

iz malega sprejemnega aparata in mikrofona. Vsa priprava je lahka ter jo človek utegne nositi tako rekoč v žepu. Nov način govorečega dopisovanja je argentinska iznajdba. Prvič je bila praktično prikazana na letošnjem kongresu poštne tehnike v Buenos Airesu. »Govoreče« pismo je mogoče poslati v vsako državo, ki je članica Mednarodne poštne unije. Na glavni pošti v Buenos Airesu so postavili dva taka aparata, prav tako pa na vseh pomožnih poštah. V teku prvega meseca, ko je bila novost vpeljana, je pošta v Buenos Airesu odposlala 2377 »govorečih pisem«.

Srna, ki prihaja vsako leto h gozdarju prezimovat. Pred leti so našli otroci nekega nemškega gozdarja v gozdu srnine

Ukradeno žito. V noči na 3. januar je bilo Janezu Poliču v Tivolcih 29 ukradeno vse zrnje iz kleti. Nepridiprav je dobro zaklenjeno klet s silo odprl in odnesel 79 kg žita, 70 kg ajde in 30 kg fižola. Prizadeta družina je ostala skoraj brez prehrane.

Po svetu

Med Nemčijo in sovjetsko Rusijo sklenjen trojni sporazum. Nemčija in sovjetska Rusija sta podpisali tri pogodbe, ki poglobljajo medsebojno sodelovanje in prijateljstvo. Novi sporazum ureja izmenjavo blaga med obema državama do 1. avgusta 1942. Sovjetska Rusija bo dobavila Nemčiji surovine, industrijske proizvode, petrolej in življenjske potrebščine, posebno žito. Nemčija dostavi Rusiji industrijsko opremo. Druga pogodba med obema vele-silama določa razmejitve, tretja pa preselitev nemških državljanov in baltskih Nemcev iz sovjetskih republik Litve, Letonske in Estonske v Nemčijo ter prebivalcev beloruske narodnosti iz okrožij Memel in Suvalki v Rusijo.

Stališče Bolgarije. Kakor znano, se je mudil bolgarski ministrski predsednik Filov pred nedavnim v Nemčiji, kjer se je razgovarjal z vodilnimi nemškimi politikami. Njegovo bivanje v Nemčiji so razlagali v tem pravcu, da bi naj Bolgarija dovolila Nemcem prehod čet proti Grčiji. Ko se je Filov zopet vrnil v Sofijo, je sklenila njegova vlada, da bodo bolgarski ministri na shodih 12. januarja pojasnili narodu stališče Bolgarije. Ministrski predsednik Filov je mel v Ruščuku shod, na katerem je izjavil med drugim, da **Bolgarija ne bo služila tujim koristim.** Bolgarski narod ni ruski, niti nemški, niti italijanski. Bolgarski narod ne bo dopustil nikomur, ki bi hotel narediti iz Bolgarije kako narodnosocialistično ali komunistično ali fašistično legionarsko državo, ker te oblike ne odgovarjajo našim življenjskim pogojem. Morebiti je boljševidem zelo dober za Rusijo, morebiti narodni socializem zelo dobro odgovarja koristim Nemčije, ali pa fašizem zelo dobro italijanskim koristim, toda to so stvari, ki se ne morejo presaditi na bolgarska tla. In zato se mi ne smemo navdušiti za nobeno posnemanje — je dejal Filov.

Inseriral bi, pa ne vem kako! — Naredite tako: napišite besedilo in preštejte besede, prištejte še en dinar za davek na oglas, v kuvertu dajte znamk za to vsoto in pošljite z besedilom na: Upravo »Slov. gospodarjak«, Maribor, Koroška cesta 5.

Boj za Suez med svetovno vojno in danes

Sueški prekop — najvažnejši vojni cilj Italije

Odkar je stopila Italija ob strani Nemčije v vojno, so se začeli vojni zapletljaji množiti ob Sredozemlju. Oba dohoda v Sredozemsko morje: Gibraltar in Sueški prekop, pridobivata vedno več na veljavi. Omenjeni vodni poti, vhod in izhod iz Sredozemlja, sta pod angleškim nadzorstvom. Nasilna odstranitev angleškega nadziranja je eden najbolj važnih vojnih ciljev Italije. Nekateri so mnenja, da je za Italijo večjega pomena to, ker je poleg Gibraltarja v angleških rokah tudi Sueški prekop, skozi katerega ima Italija zvezo iz Sredozemskega morja z italijanskimi kolonijami v Abesiniji in ob Rdečem morju.

Egipt in Anglija sta storila malo za izgradnjo prekopa

Vsakdo, kateri zasleduje predzgodovino gradnje Sueškega prekopa, mora priznati, da sta Egipt in Anglija, ki imata danes prekop v rokah, primeroma zelo malo storila, da je bila zamisel prekopa uresničena. Posebno Anglija je gradnji te pomorske zveze odločno nasprotovala.

Francozi — ustvaritelji Suez

Oče zamisli Sueškega prekopa in uresničenje tega ogromnega dela je bil francoski inženir Lesseps. Znal je pridobiti po dolgem trudu za svoj načrt francoski kapital in tedanje francoskega cesarja Napoleona III. ter njegovo soprogo Evgenijo. Šele tedaj, ko so bila denarna sredstva za prekop zasigurana in so Angleži uvideli, da bo ta načrt uresničen, so naenkrat spremenili svoje prvotno odklonilno stališče. Ko so videli na Angleškem, da se bliža prekop otvoritvi, so se oklenili načela: ker je prekop že enkrat tu, ga moramo dobiti za vsako ceno pod svoje nadzorstvo. In kako so Angleži ta cilj tudi dosegli, hočemo razložiti v naslednjem.

Nakup sueških delnic

Angleški državniki so dosegli nadzorstvo nad Suezom v dveh razdobjih. Leta 1875. so pokupili angleški lordi od egiptovskega podkralja Ismaila pretežni del sueških delnic in s tem so dobili odločujoči vpliv na vodstvo prekopa. Leta 1882. pa so si prilastili zasedbo Egipta vojaško nadzorstvo nad to najvažnejšo vozno potjo.

Francozi se niso hoteli zameriti Angležem

Egiptovski podkralj Ismail, ki je zelo razsipno živel, je moral 1. decembra 1875 plačati dolg v znesku 80—100 milijonov zlatih frankov. Ker pa so bili vsi njegovi dohodki vna-

prej zarubljeni, je bil prisiljen, da je prodal 177.000 sueških delnic. Nakup delnic je podkralj prvotno ponudil znamenitemu francoskemu bankirju. Ta je hotel pridobiti za nakup francoskega zunanjega ministra vojvodo Decazes. Francozi so Lili tedaj ravno pod težkim pritiskom poraza, katerega so doživeli v francosko-nemški vojni. Niso hoteli ugrizniti to ponudbo, ker se niso hoteli zameriti svojim angleškim prijateljem.

Dobro organizirane angleške nakane

Kakor hitro so pa zvedeli Angleži, da je vladar Egipta v veliki denarni stiski, mu je ponudil angleški minister Disraeli sto milijonov za njegove sueške delnice. Ker je lahko-miselni podkralj nujno potreboval denar, je sprejel angleško ponudbo. Od tedaj je razpolagala angleška vlada s tremi osminkami sueških delnic, kar še nikakor ni pomenilo večine. Podčrtati je treba še to dobro za Angleže, da so bile ostale delnice razkropljene po svetu in se nikakor ni mogla ustvariti opozicija proti dobro organiziranim angleškim nakanam.

Drugi angleški korak

Drugi korak do nadzorstva nad prekopom so napravili Angleži sedem let pozneje, v letu 1882. V Egiptu se je polastil vlade na čelu nacionalnega gibanja Arabi paša. Kakor hitro so začeli egiptovski nacionalisti nasilno nastopati proti tujcem, so uporabili Angleži to priliko, da so izkrcali svoje čete. Kljub vsem obljubam in ugovorom egiptovske vlade se enkrat izkrcani angleški vojak ni dal več odstraniti iz Egipta.

Med svetovno vojno in po sklepu miru

Med svetovno vojno so zastavljali Nemci in Turki vse sile, da bi se polastili Sueškega prekopa iz Palestine in Sirije, kar jim pa ni uspelo.

Po svetovni vojni pa so Angleži dosegli še to, da jim je bilo izročeno pokroviteljstvo nad Sveto deželo. Kakor hitro so imeli to, so si ustvarili z zasedbo otoka Cipra v vzhodnem delu Sredozemskega morja trdno postojanko. Danes že ogrožajo angleška utrjena gnezda v Sredozemlju italijanska mornariška in letalska oporišča v Tobruku in na Lerosu. Vendar pa niso angleške postojanke tako dolgo v resni nevarnosti, dokler razpolagata Grčija in Turčija z najboljšimi pristanišči ob Sredozemlju in sta ti državi napram Angliji v stanju zavezništva.

Važnost Suez za Anglijo

Angleške utrjene točke v Egiptu, Palestini in na otoku Cipru niso tolikanj važne radi

mladiče. Eno živalco so vzeli in jo odnesli domov. Ko jo je gozdar pregledal, je videl, da je mala srnica ranjena. Vsi ljudje pri hiši so imeli radi majhno živalico, ki se je hitro udomačila in postala krotka. Še več, sprijaznila se je tudi z gozdarjevim psom. Dali so ji ime Suzi. Rana se je pri skrbni negi hitro zacelila in srnica je bila od dne do dne bolj brhka in vesela. Otroci so jo imeli rajši kot druge domače živali. Nekega dne je oče rekel, da mora srna nazaj v gozd, kamor spada. Nič niso pomagale prošnje in solze otrok. Gozdar je ostal pri svojem sklepu in jo je nekega dne odnesel v gozd. Po povratku je pripovedoval, kako ga je živalca žalostno gledala, ko je odhajal, potem pa se je zgubila med drev-

kozarci in krožniki so se drobili. Migeč se je tresel od smeha. Kmalu pa je bilo videti, da bo Luka spravil Petra pod se. Tedaj se je Judež počasi vzdignil, nato pa je naglo zgrabil Mrkačevega za pas in za vrat ter ga odtrgal od županovega. Toda zdaj sta oba planila na Judeža:

»Prekleti smrkovec požgani, ne vtikaj se v najin račun!« je zapiskal Luka.

Ali že mu je Judež zasolil eno za uho. Vtem pa je že tudi njega županov sunil med rebra in se zadril nad njim:

»Mrha Judeževa, ali misliš, da na tvojo pomoč čakam? Jaz bom sam opravil.«

Že je Judež v drugo vzdignil roko, da bi udaril še Petra, toda naglo jo je pobesil, zaškripal je z zobmi in je obstal s stisnjenimi pestmi. V hišo je planil krčmar s tremi hlapci in je napravil pretepu konec. Judež ni pogledal nikogar, ni rekel besede, mrko je strmel predse in je odšel. Strahovito je kuhalo v njem. Ko bi mu bil kdo drugi kaj takega rekel, kakor mu je zabrusil Nadvornikov Peter, bi se mu bil kruto maščeval. Ali Peter je bil Julkin brat. Do Julke pa je čutil nocoj toliko hvaležnosti, da je s silo zadušil jezo na Petra. Tudi naslednje dni je mislil mnogo več na Julko kakor na sramoto, ki mu jo je storil Peter, njen brat, in si je želel, da bi jo srečal.

Četrtek nato jo je vendar pričakal. Videl jo je, ko

je šla spet v planino, in je sklenil, da jo počaka na poti, ko se bo vrnila. Dolgo je ni bilo, prišla je šele pozno popoldne. Stopil je prednjo, kakor da je pravkar prišel po opravih tod, in ji je dejal na moč prijazno:

»Dober dan, Julka!«

Ona je malo prebledela in je odgovorila hladno:

»Bog daj!«

»Julka, nekaj bi ti rad povedal,« je ponižno poprosil.

»Ti si bila tako dobra z menoj. Bodi lepo zahvaljena, da me nisi izdala!«

»Ali misliš, da imam Judežovo navado?« mu je odgovorila prevzetno.

Klecnil je, kakor da ga je kdo udaril. Segel je potem v žep in potegnil iz njega čedno opran in zložen bel robec ter ga ji pomolil:

»Julka, na, na, tu imaš...« je jecljal, »tu imaš...»

Prav mi je prišel... Bodi lepo zahvaljena!«

Prvi trenutek je bilo videti, da bo vzela robec. Toda naglo je umaknila roko:

»Kar obdrži ga! Nočem... Imam še drugih.«

Zopet ga je streslo in kri mu je udarila v lice.

Tedaj ga je vprašala:

»Ali te roka še boli?«

»A! Se je že davno zacelilo.«

»Poslušaj: srečo imaš, pa ne podajaj se več v tako nevarnost!« ga je svarila. »Drugič bi ti Bog morda ne pomagal več. Pomisli, da imaš dušo! To bi bilo strašno,

Sueškega prekopa, ampak radi tega, ker obvladajo položaj Anglije na vzhodu. Ta oporišča Angležev v Sredozemskem morju ovirajo druge velesile, da si ne upajo prodirati proti Indiji, kakor je to nekoč nameraval Napoleon. Angleške ladje lahko vozijo v Indijo, ne da bi se poslužile Sueškega prekopa. Sueški prekop, ki je v rokah Egipta in Anglije, je tudi radi tega tolike važnosti za Anglijo, da ne morejo z njim razpolagati druge države.

Posebne važnosti je za Anglijo Sueški prekop še radi tega, ker gospodarijo Angleži z njegovo pomočjo nad petrolejskimi vreli v Perziji ter Iraku. To slednje pa bodo zamogli izvajati Angleži za bodočnost samo tedaj, ako bosta ostali Rusija in Turčija nevtralni.

Največjega pomena za Anglijo danes je, da živi v dobrih odnošajih s Turčijo in Rusijo.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Mlad trpin umrl v Črnečah pri Dravogradu. V decembru je umrl Franc Hovle, star 26 let. Devet let je bolehal. Polnih šest let pa je bil priklenjen na bolniško posteljo. Pa nikdar ni tožil! Vse je bogu vdano prenašal. Vedno je rekel: »Je že božja volja taka!« Tudi umrl je z molitvijo na ustih, zato upamo, da mu je Bog v nebesih obilen plačnik! — Žalujocim naše sožalje!

Smrt je kruto kosila v Prevaljah. — Pri nas smo položili k večnemu počitku skrbnega cerkovnika in ključarja pri podružnici sv. Lenarta, že je izgubila ta lepa cerkva drugega dolgoletnega varuha Janeza Petriča, p. d. Predovnika na Platu. Odkar je pred dvema letoma umrla njegova zvesta žena, je vedno bolehal. Bil je kremit, značajan planinski kmet, skrben oče svoji družini in vedno vesel med prijatelji. Smrt zadnji čas hudo gospodarja v naši fari. Saj so na dan pogreba rajnega Predovnika ležali na mrtvaškem odru še štirje mladi. Španska pobira starčke. Le Rifelnovo Minko z Leš je smrt pograbila v cvetu mladosti. Za njo žaluje mati z bratom in prav posebno še Dekliški krožek na Prevaljah. — Rajni naj počivajo v miru, žalujocim naše sožalje!

Najstarejši posestnik umrl v Brezulah pri Račah. Preminul je najstarejši posestnik Jožef Pauman v starosti 74 let. Rajni je bil občutil globoko žalost za pokojnim dr. Korošcem. V svetovni vojni si je na italijanski fronti nakopal zavratno bolezen, kateri je sedaj podlegel. Bil je zelo priljubljen, kar je pokazal pogreb na praznik sv. Štefana, katerega se je udeležila poleg številnih spremiljalcev tudi gasilska četa iz Podove, ker je bil rajni leta 1910. ustanovitelj čete in nato tudi načelnik. Naj mu bo zemlja lahka! — Žalujocim naše sožalje!

Kruta smrt se je zopet oglasila v št. Janžu na Dravskem polju in pokosila 82 letnega preužitkarja Franca Kokol iz Rošnjega. Rajni je bil vzor moža, vnet za vse dobro, bil je član Apostolstva mož in III. reda. Kljub starosti je bil vedno in ob vsakem vremenu pri nedeljski dopoldanski in popoldanski službi božji, zato upravičeno upamo, da mu je Vsemogočni obilen plačnik za vse to. Žalujocim ostalim izrekamo sožalje!

80 letna mamica umrla. Pri Sv. Lovrencu v Slov. gorah je zatisnila v Gospodu oči 80 letna Ana Majerič, po domače Palučova mati. Rajna je v življenju mnogo prestala. Sin Jakob ji je padel v svetovni vojni, dve hčerki sta omoženi. Zapušča še devet vnukov in sedem pravnukov.

Blagi materi in babici svetila večna luč — preostalim naše sožalje!

V noveletni noči je smrt rešila trpijanja pri Sv. Lenartu v Slov. gorah kar dva farana. Prvi je umrl Matija Korošec, posestnik v trgu, druga pa Marija Oman, ki je stanovala pri svoji hčerki Alojziji Pavalec, babici v trgu. Rajna je doživela lepo starost 78 let, bolehalo je leto dni, zadnje mesece je mnogo trpela, vdana v voljo božjo, in si z molitvijo krajšala dneve trpljenja. Bila je dobra, blaga mati ne le svojim otrokom, marveč vsakomur, ki je bil pomoči potreben. Čeprav ni posedala bogastva, je imela vedno polne roke za revne in bolnike. Ob smrtni postelji je rekla še svojim odraslim otrokom: »Nisem vam zapustila jurjev, pa zadnji moj opomin vam naj bo: molitev, mir in ljubezen; kjer je to troje, tam je božji blagoslov.« Pred osmimi leti je obhajala zlato poroko s sedaj že štiri leta pokojnim možem. Upamo, da se zdaj že oba veselita pri Bogu ter uživata plačilo za svoja dobra dela. Pogreb je bil 3. januarja ob obilni udeležbi faranov in sorodnikov. Pevski zbor ji je na domu in ob grobu zapel žalostinki v slovo. — Rajna naj počivata v miru, žalujocim pa naše sožalje!

Težka izguba je zadela družino v Mezgovcih (Sv. Marjeta niže Ptuja). Družino Franca Cvetko je zadela v teku 14 dni dvojna težka izguba. Dne 18. decembra je umrla po daljši hudi bolezni mati Jera Cvetko v starosti 58 let. Bila je dobra katoliška mati in vrla gospodinja. Z veliko skrbjo je vzgojila svoje štiri otroke v duhu katoliške vere. Ni še preteklo 14 dni, pa ji je že sledila v smrt njena edina hči Marjeta, ki je bila poleg matere glavna nositeljica gospodinjinskih skrbi. Vedno zdrava je v nekaj dneh postala žrtev težkega prehlada. Umrla je 31. decembra v ptujski bolnišnici. Vrli krščanski družini, ki že leta prejema »Slov. gospodarja« kot svojega najboljšega prijatelja, naše sožalje! Globoko užaloščenega očeta s tremi sinovi naj tolaži zavest svidenja nad zvezdami!

Zelo veren in odločno katoliški je bil mož, katerega je v novem letu kot prvega ugrabila smrt v Laporju. Dne 5. januarja je bil pokopan Jožef Štimatec. Za tem vrlim možem žaluje poleg vdove devetero osirotelih otrok, od katerih sta dve šolski sestri v Slov. Bistrici. V spomin na rajnega so pogrebi zbrali za farni dom, ki si ga je rajni tako zelo želel, 152 din. Mir njegovi duši! Žalujocim naše sožalje!

Kratke tedenske novice

Naša vlada bo preosnovana. Predsednik dr. Fr. Kulovec ima v Beogradu razna posvetovanja glede preosnovanja vlade.

Ob naši jugoslovanski obali dobivajo v zadnjem času razbitine potopljenih ladij in tudi mrtve vojake. Naše oblasti pokopavajo te vojake v vojaškimi častmi, ker so padli v boju. Pogrebov se udeležuje tudi italijanski konzul.

V Ankaru, glavno mesto Turčije, so prispeli zastopniki angleškega sredozemskega generalnega štaba na posvetovanje s turškim generalnim štabom. Posvetovanja bodo trajala ta teden.

Švica je zadnje dni imela stalne nočne alarme. Čez švicarsko ozemlje so namreč letala angleška letala, ki so bila na potu nad Italijo.

Italija je pozvala pod orožje 19 letne mladeniče. V vojake jih je šlo en milijon.

Poveljnik italijanskih sil v Albaniji general Soddu je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Na njegovo mesto je bil imenovan šef italijanskega generalnega štaba Cavallero.

Italijansko uradno poročilo pravi, da je smesno, ko nekateri inozemski listi poročajo o nekakih dozdavnih uporih v Albaniji. V Albaniji vlada red in mir na strani albanskega prebivalstva.

Angleži uradno poročajo: Po zavzetju Bardije so našli 2041 ubitih ali ujetih častnikov ter 42.827 ubitih ali ujetih vojakov. Poleg tega je bilo zaplenjenih 368 srednjih in poljskih topov, 26 težkih potov na motornih vozilih, 68 lahkih topov, 13 srednjih tankov in 117 lažjih tankov ter 708 motornih vozil vseh vrst.

Angleško uradno poročilo pravi, da je italijanska armada v severni Afriki oslabiljena za eno tretjino vojaštva.

Američani poročajo, da je vsak čas pričakovati angleško prodiranje v Abesinijo, na koje meji že čaka bivši abesinski cesar Haile Selasie.

Ameriška poročila pravijo, da so se začeli upirati v Abesiniji domačini, ki so že z nekaterih točk in utrjenih postojank preganili zavojevalce. Prav tako se po istih poročilih upirajo tudi arabska plemena v severni Afriki. Abesince in Arabe so oborožili Angleži.

V Parizu vlada silno pomanjkanje hrane in kuriva. Francoska vlada se trudi, da bi temu odpravila. V Parizu živi poleg Nemcev še okrog tri milijone Francozov.

V Angliji se pečajo z mislijo, da bi poklicali k vojakom 16—18 letne mladeniče in jih dodelili letalstvu. Na ta način bi bilo prizadetih 700.000.

O novem proračunu Zedinjenih držav je izjavil senator Barkley, da je ta izdatek najmanj, kar morajo storiti Američani za svojo obrambo. Senator Connally je rekel, da je on za te dajatve, čeprav bi moral sleči srajco. Senator Starnes je poudaril glede proračuna prepričanje, da bo plačal ameriški narod z veseljem izdatke za svojo narodno obrambo.

Uradno poročila ruska agencija Tass z ozrom na pisanje inozemskih časopisov: Zveza sovjetskih republik ni dala nikako dovoljenja za prehod nemških čet iz Romunije skozi Bolgarijo, ker ni bila o tem niti vprašana. Prav tako niso nemške čete v Romuniji z vednostjo in v sporazumu z zvezo sovjetskih republik.

še bi se na duši in na telesu pogubil. Tako ne moreš več dalje živeti.«

Ko uboga verna duša je stal pred njo, ona pa se je naglo obrnila in je odšla, ne da bi mu rekla še kako besedo. Z gorečimi očmi je gledal za njo, dokler jo je še mogel nagledati. Nikoli še se mu ni videla tako lepa kakor danes. Bila pa je čisto Nadvornikova: ponosna kakor njen oče in njen brat — ne, še bolj ponosna, še mnogo bolj ponosna. Zakaj ni vzela robca? Da, stуди se ji. Noče se ga več dotakniti, ker ga je imel Judež v rokah. — Ko z nožem ga je rezalo v srce... Ljudje so eden kakor drugi, vsi so enaki. Vse mrzi. Ne, tega dekleta ne more mrzeti. To dekle je dobro. Temu dekletu bi se smilil, če bi se pogubil...

Počasi je šel po bregu dol proti domu. V duši pa mu je bil vihar.

3.

Prvo nedeljo v avgustu so igrali zopet Pasijon. Igra je ljudi pretresla, čeprav so jo že poznali in videli. Posebno prevzela jih je zopet Judeževa igra. Ko je Judež spoznal, kaj je storil, in je v svojem obupu tožil na klel nad svojo usodo, je ostalo redkokatero oko suho. Julka ga je gledala in poslušala ter se ni mogla ubraniti solz. Vedno in vedno ji je šumela v ušesih nesrečneževa tožba: »Na vsem svetu nikogar, nikogar ni, da mene, nesrečnika, rešil bi.« Da, ni bilo dvoma, ta človek je igral samega

sebe, svoje življenje... Ko bi mu človek le mogel pomagati! Toda kdor se sam noče rešiti, temu ni mogoče pomagati.

Tudi Judež je bil ta dan in vse naslednje nemiren. Njegovemu bistremu očesu ni ušlo, da se je Julka pri njegovi igri jokala. To sočutje mu je delo dobro, najraje bi bil zavriskal ob mislih na njene solze. Z nepremagljivo silo ga je vleko k dekletu. Ko bi se le en sam krat mogel z njo pogovoriti in se ji izpovedati! Premišljal je sem in tja in je zopet ujel priložnost, ko je šla k živini na planino. Ko je proti koncu tedna nesla težek koš v hrib, je pohitel za njo in ji zaklical:

»Julka — počakaj malo — pusti me, da ti nesem koš! Samo do kraj lesa!«

Ustrašila se je, ko je spoznala njegov glas, se galo zasukala, naslonila koš na rob poti in ga zavrnila:

»Ne, koša ne dam nikomur. Malo počila si bom, pa tebe ni treba zraven.«

»Saj imam jaz tudi pravico tu počivati!« je vzrotil. Nekaj časa sta molčala, potem je dejal on prijazno:

»Ti si pri pasijonu bila. Kako pa se ti je zdelo?«

»Tako pa tako,« je odgovorila. »Ti si me s svojo igro prestrašil.«

»Zakaj?«

»Kakor si ti igral, to ni več igra, to je resnica.«

»Ali to ni prav?«

jem. Ko je pozimi postalo mrzlo in je zapadel sneg, je gozdar nekega jutra slišal psa, kako veselo laja. Misli je, da je prišel kak prijatelj iz vasi. Moramo si misliti, kako veliko je bilo njegovo začudenje, ko je zagledal na dvorišču srno, kako se »pozdravlja« s psom, ta pa skače okoli nje in veselo maha z repom. Suzi je ostala vso zimo v gozdarjevi hiši, na pomlad pa je zopet odšla v gozd. Prihodnjo zimo se je zopet vrnila. Ko je letošnjo jesen začel pritiskati mraz, je zopet prišla, toda ne sama, temveč z dvema mladičema.

»NEDELJO«
v vsako hišo!

(Dalje sledi)

Dolgoletna krasilka črensovske cerkve umrla. V decembru je Vsemogočni poklical k sebi 60 letno pobožno ženico Katarino Kocet iz Trnja v Prekmurju, ki je deset let oskrbovala lepo črensovsko cerkev s cvetjem. Posebno lepe rože je rada nosila na Marijin oltar. Bog ji naj bo za njena dobra dela usmiljen plačnik ter njeni duši da večni pokoj!

Mati soboškega g. kateheta umrla. Ni še dolgo, ko smo v Lendavi položili k večnemu počitku mater soboškega g. kateheta Štefana Horvat, ki je dočakala lepo starost 75 let. Naj počiva v miru, a užaloščenemu sinu-duhovniku naše sožalje!

Zvest naročnik »Slov. gospodarja« umrl v Grižah v Savinjski dolini. Prvi dan letošnjega leta smo užaloščeni spremljali k večnemu počitku zvestega dolgoletnega naročnika »Slov. gospodarja« ter vnetega javnega delavca v naših vrstah posestnika Ivana Jurharja iz Zabukovce. Rajni je bil dober vinogradnik, sadjar, čebelar in hmeljar ter dober odbornik v vseh omenjenih strokovnih društvih. Svoje globoko versko prepričanje je vnesel v praktično življenje ter ostal vzoren fant do groba. Ne tujina, kjer je živel par let kot rudar, kakor tudi ne vihra svetovne vojne ga ni preusmerila na stranpota. Naše javno življenje je izgubilo z njim marljivega člana in odbornika, saj se je udeleževal v vseh naših prosvetnih in političnih društvih. Bil je tudi več let občinski odbornik. Kakor na videz trd, je bil dobrega srca, saj je vselej sodeloval in pomagal, kjer je videl potrebo. Da smo ga visoko cenili, je bila dokaz velika množica ljudi, ki ga je spremljala na njegovi zadnji poti. V cerkvi se je od rajnika poslovil g. župnik Kosi, na grobu pa njegov nečak bogoslovec g. Jurhar. Naj počiva v miru! — Užaloščenim naše sožalje!

Eden najboljših hmeljarjev je umrl na Vranskem. Takoj v začetku novega leta je neizprosna smrt posegla v vrste naših najboljših mož ter si izbrala za svojo prvo žrtev med moškimi v tem letu dobrega krščanskega moža in družinskega očeta Miha Vraniča iz Prekope. Kako je bil rajni splošno priljubljen in obče spoštovan, je najlepše pokazal njegov pogreb, katerega so se udeležili njegovi številni sorodniki in prijatelji iz domače in sosedne župnije, ki so pretekli petek spremljali rajnika na njegovi zadnji zemeljski poti. Pokojni »gmajnski Valent« — tako so ga klicali po domače — je bil izredno delaven mož. To si opazil takoj, kakor hitro si prestopil prag njegovega doma in si ogledal njegovo gospodarstvo, ki je povsod razodevalo svojega vzornega gospodarja. Svoje gospodarstvo je vedno izpopolnjeval in ga moderniziral. Bil je priznan kot eden najboljših hmeljarjev, ki je imel vsako leto najlepši pridelek, po katerem so kupci prejšnja leta zelo radi povpraševali. Rad je tudi pomagal in delal pri ustanovah gospodarskega in kulturnega značaja. Bil je pri ustanovitvi tukajšnje hranilnice in posojilnice ter do svoje smrti njen odbornik. Katoliško prosvetno društvo je izgubilo z njim velikega dobrotnika, ki je zelo veliko pomagal pri gradnji Slomškovega prosvetnega doma. Prav tako so prekopski gasilci izgubili v njem dobrega podpornega člana, ki jim je pomagal pri zidavi gasilskega doma. Najhuje pa je seveda njegova smrt zadela njegovo dobro ženo in tri otroke. Naj

jih tolaži zavest, da bo dobri Bog bogato poplačal rajnemu Mihi njegova dobra dela, saj je bilo njegovo življenjsko geslo: Moli in delaj! — Naj počiva v miru, žalujočim pa naše sožalje!

Hudo rano je z dr. Koroščevo smrtjo vsekala neizprosna bela žena vsej naši lepi domovini, je pa tudi v naši veliki župniji Šmarje pri Jelšah še ob zatonu starega leta zamahnila tako, da smo imeli za novo leto kar tri mrljice: v Šmarju gostilničarja Detičeka in nad 80 letno vdovo Wagner ter v Senovici preužitkarico Dečman. Malo pred temi pa je nanaglo umrl mali posestnik Jaka Krapovšek pod Sv. Rokom. Še eno uro pred smrtjo so ga videli na poti; ko pa je stopil v svojo hišico, mu je postalo slabo ter je umrl, preden so mu mogli podeliti sveto popotnico. Je pač posebno zadnja leta pretrpel veliko pomanjkanja in mu je menda zato prizanesla mučna bolezen. Vsem daj Bog večni pokoj!

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje

za vse vrste električnih strojev in aparatov

Domača trdka

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

Dva gospodarja umrla v Rajhenburgu. Pred kratkim smo pokopali dva vrla kmečka gospodarja Jožefa Glas in Antona Klavžer, oba iz Stolovnika pri Rajhenburgu. Bila sta dobra gospodarja in priljubljena, kar je pokazal njun pogreb. Naj jima sveti večna luč — preostalim pa naše sožalje!

Dopisi

Meziška dolina

Libetiče. (Božična obdaritev otrok.) Na štefanovo je bila na ljudski šoli vsakoletna božičnica za obdaritev revnih otrok. Darove je prejelo vseh 112 šoloobiskujočih otrok, v glavnem 17 parov čevljev, blago za zgornjo in spodnjo obleko ter izgotovljene komade oblačil. Obdaritev so izvedli krajevni šolski odbor, učiteljstvo in krajevni činitelji v lepi slogi. Da je naš kraj reven in neimovit, izkazuje dejstvo, da je vrgla domača zbirka kljub najboljši volji v denarju le 558 din, v naravi pa okoli 250 kg poljskih pridelkov v vrednosti 797 din, torej skupno 1355 din, kar dokazuje, da smo ali res revni, ali pa smo vajeni samo jemati. Otrokom so pripomogli k izgubi zunanjih znakov revščine zlasti banka uprava z blagom v vrednosti 580 din, tekstilna tvornica Ornik in Mitrovič v Meži, katera je sama oblekla 10 dečkov in 11 deklic z zgornjo in spodnjo obleko v skupni vrednosti 3660 din, podružnica CMD v Mariboru z blagom in obutvijo v vrednosti 2860 din, Združenje trgovcev v Celju z blagom v vrednosti 2200 din, ter podružnica Slovenske straže v Mariboru z blagom in obutvijo v vrednosti 1840 din. Dravo-

grajske tvrdke so prispevale v denarju, in sicer: Ivan Veržun 200 din, Alojz Remic 100 din, Rudolf Komauer 50 din, Anton Pernat 50 din, ter tvrdka Ivan Rojnik v Slovenjgradcu 100 din. — Vsem dobrotnikom se v imenu prebivalstva in revne dece na tem mestu najiskrenejše zahvaljujemo!

Dravska dolina

Orneče pri Dravogradu. Bogato so bili obdarovani ob priliki božičnice otroci naše šole. Vsem darovalcem Bog obilno povrni! — Pri romarski cerkvi sv. Križa je v preteklem letu opravilo 26 gg. duhovnikov 196 sv. maš, 23 romarskih pridig, obhajancev je bilo 3800.

Št. Janž pri Dravogradu. Če gre popotnik skozi našo vas, vidi na levi strani v sredi vasi na lepi, enonadstropni hiši spominsko ploščo, ki je sedaj obdana z vencem in žalnim trakom. Nehote mu pride v spomin, ko zagleda ploščo in zgodovinsko letnico na njej, da je tukaj na belo nedeljo, dne 8. aprila 1917, bil velik narodni tabor z več tisoč udeleženci od vseh strani naše slovenske domovine. Tabor je priredil veliki državnik, blagopokojni g. dr. Anton Korošec. Na tem taboru, katerega je vodil takratni župan g. Barth, so položili temelje jugoslovanski državi. Spominjamo se smrti našega voditelja, zato je tudi spominska plošča na Jurjevi hiši žalno okrašena v spomin na dr. Korošca. Lastniku hiše izrekamo zato najprisrčnejšo zahvalo za to, kar je storil v spomin na velikega pokojnika. — Letošnja zima obeta, da bo huda. Bo kakor lanska. Bog nas varuj! Mraza smo se že v decembru dosti naužili. Snega bo pa tudi dovolj. Selovčani, zdaj ga pa imamo, ko smo tako vpili po njem! Za vožnjo zdaj bo za silo. Prej je bil povsod, kjer je bila le kakšna mlakuža, sam led, da je komaj človek prišel s hribov v dolino, z živino pa sploh ni bilo mogoče. — Za novo leto želimo našem dobremu g. župniku, da bi kmalu ozdravil. Dušno pastirstvo oskrbuje gospod od Sv. Petra na Kronske gorice.

KOLENDAR »SLOV. GOSPODARJA« — RAZPRODAN!

S tem odgovarjamo vsem tistim, ki ga sedaj naročajo ali katerih naročilo nismo mogli več izvršiti. Ponatisnili koledarja ne bomo.

Da je bil naš žepni koledar tako hitro razprodan, je dokaz, kako je priljubljen v krogu naših naročnikov. Ako Bog da, bomo prihodnje leto istega več pripravili in ga še zboljšali.

TISKARNA SV. CIRILA

Ptičja vojska. V Washingtonu so začeli s pravcato vojno proti kosom, ki so se tako razmnožili, da so mestu skrajno nadležni, če že ne nevarni. Ko se je to razvedelo po Ameriki, so se takoj začeli po listih pojavljati glasovi o človeški nevhvaležnosti. Ko je l. 1890. japonska gosenica začela uničevati vso zelenjavo in sploh rastlinstvo okoli Washingtona, je občinski odbor sklenil, da bodo pripeljali iz Evrope nekaj kosov. V dveh do treh letih je nekaj sto kosov očistilo Washington nevarnih in gnusnih gosenic. Pozneje pa so se kosi množili in niso ostali samo po vrtovih in parkih, temveč so se naselili tudi po strehah na mestnih hišah. Vsi poskusi, prepoditi ptice na polja in v gozdove,

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Ker je bil zaročenec v najlepših moških ter že preudarnih letih, je pretehtal poleg srčne strani bodoče ženinice nehote tudi premoženjsko. Moral si je priznati: nebesa so ga za dolgoletni trud v obrambo domovine oblagodarila z najboljšim ženskim bitjem, ki bo prineslo v zakon poleg ljubezni tudi najtrdnjejši podpornik družinske sreče — premoženje za udobno skupno življenje.

Če je postal tast iz preprostega »landskehta« in stotnika ugleden mestni sodnik in poveljnik, zakaj bi ne prevzel za njim iste časti ter odločilnega mesta on — šef generalnega štaba graničarske vojske!

Janezu se je smehljala srečo obetajoča prihodnost, katero je bilo treba samo utrgati kot zrelo zlato jabolko in začeti po odbitem turškem napadu novo, stalno ter mirno družinsko življenje.

Medtem ko se je predajal osrečeni Janez vživanju raja zaročenca, je na ves svet se hudujoči uskok Pero popival na smrt po tedaj že številnih mariborskih krémah, katere so slovele po zapeljivi vinski kapljici iz bližnjih

2) Pekar, okolice Kamnice, Sv. Petra in Slovenskih goric. Iz robantanja ter psov v okajenem stanju se je dalo razbrati, da uskoka nekaj teži in da hoče to notranje obteženje odplaviti z vinom ter zabavljanjem nad prebridko usodo uskoškega graničarja.

Po dveh dneh je bilo treba zapustiti zlato nevesto in mariborske pivnice ter zaključiti poslanstvo z obiskom in pogledom tedaj v tabor spremenjene Ptujске gore.

Janez in Pero sta krenila na konjih iz Maribora preko dravskega mostu na ravno Dravsko polje, po katerem se je jezdilo kakor po mehki preprogi. Med ježo se je sprehajal zaročenec v mislih okrog izvoljenke, graničar pa je tuhtal, kako bi sunil tovariša iz sedla sreče.

Začel je hvaliti Kunigundo in namigavati, kako je škoda, da je padla zaroka ravno v čas, ko se obeta z vso sigurnostjo eden največjih turških vpadov. Bogznaj koliko tisoč in tisoč neverne druhali se bo razlilo po teh lepih krajih, kjer bodo v največji nevarnosti ljudje in naselja.

Z mogočnim, glasno poudarjenim vprašanjem je zvalil sojezdca iz ljubezenskih sanjarij in mu zaklical:

»Komu grozi pri mohamedanskih obiskih največje gorje?«

Ker ni odgovoril Janez, je pojasnjeval Pero lastno vprašanje z razlago:

»Nedolžnemu dekliskemu svetu! Eno ali oboje od

Sv. Jernej nad Muto. Velika nesreča se je zgodila pri nas pred novim letom. Kmet Mihael Stramec, p. d. Ižek, je dobil pri gašenju požara, ki ga je zanetil otrok, hude opekline na glavi in rokah. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico. Njegov popolni brat Nikolaj Stramec, ki je pred par leti umrl, je bil znan fotograf v Ivniku ali Ebiswaldu. Bil je iskan fotograf ne le v ivniškem okraju, temveč je slovel tudi tostran meje na slovenski strani Kozjaka, ali kakor se ta del imenuje: na Radelju. Od njega je cela vrsta pokrajinskih slik, posebno slik cerkva na radeljskem ozemlju od Sv. Pankracija pa gori do Sopotne in Sv. Urbana nad Pernicami.

Dravsko polje

Št. Janž na Dravskem polju. Pretekli teden so vprizorili tukajšnji pevci spevoigro »Grof in opat«. Igro je zrežiral g. pevovodja Davorin Colnarič, ki je preskrbel tudi lepo petje in s tem vrednost predstave močno dvignil. Vloga samostanskega opata je bila poverjena Slavku Colnariču. Vloga grofa je igral Jakob Ekart. Ta dva in vsi ostali so prav častno rešili svoje vloge. Naše pevce bi radi še videli in bilo bi prav, če bi si znova zbrali kakšno delo!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, dne 19. januarja, obhaja podružnica v Župečji vasi god svojega patrona sv. Antona. Romarji vabljeni! Isto nedeljo imajo naši fantje na Ptujski gori (Štefančov breg) smučarske tekme, v katerih se bodo pomerili za nagradnega »zmagovalca« — bronasti kip, ki bi ga vsak rad imel. Odhod je skupen ob pol treh. Vsem prijateljem beega smeha naš »Smuk« in na svidenje! — Veliko zanimanje vlada že sedaj za uprizoritev pretresljive Finžgarjeve narodne igre »Naša kri« iz Napoleonovih časov, ki jo pripravljamo. Čez par nedelja bomo nastopili.

Trniče na Dravskem polju. Predavanja, katerega je priredila tukajšnja kmečko nadaljevalna šola v nedeljo, se je udeležilo precejšnje število poslušalcev. Predaval nam je znani strokovnjak iz kmetijstva g. Zupanc iz Maribora, in sicer o splošnem napredku kmetijstva, o raznih boleznih pri živini pa g. živinozdravnik Škofič. Za 16. februar smo pa povabili g. prof. šiftarja iz Maribora, da nam bo predaval o čim uspešnejšem pridelovanju krompirja, oziroma kako doseči čim večji pridelek, kako mu gnojiti in s čim, saj nam je glavni in še najbolj dobičkanosen pridelek. In za pospeševanje vsega tega so nam potrebna in prepotrebna tako predavanja, kajti samo na tej podlagi bomo izboljšali današnji težki položaj poljedelstva, ki je pri nas še na tako nizki stopnji.

Ptujška gora. Igra »Vrnitevs«, katero je Prosvetno društvo igralo na Novo leto in na praznik Sv. treh kraljev, je pod spretnim vodstvom poštvalnega režiserja g. Ivota Trauna odlično uspela. Vloge so bile dobro izpoljene. Glavno vlogo Jankota je z gledališko dovršenostjo igral g. režiser sam. Pa tudi drugi igralci so svoje vloge prav dobro rešili. Najboljši dokaz temu je, da je občinstvo obojekrat do zadnjega kotička napolnilo dvorano in igralce nagradilo s burnim ploskanjem. Splošna želja vseh je, da bi se naši igralci kaj kmalu spet pokazali in postregli s kakšno lepo igro.

Danes objavljamo

PRAVILNIK ZAVAROVANJA

celoletnih naročnikov »Slov. gospodarja«!
— Ravnajte se po pravilniku, ako hočete sebi dobro! Plačajte 38 din vsaj do dne 31. januarja 1941!
Uprava.

Ptujsko polje

Sv. Marjeta niže Ptuja. Božič smo preživeli v obilni porciji novega snega brez kakih posebnosti. Za novo leto se je pa sneg naglo poslovil, da nam je s tem večjo korajžo po toplem in sončnem noletnem dnevu zakidal v obilni meri nov sneg. Na zadnjo nedeljo v decembru, smo imeli v dvorani Slomšekovega doma zelo zanimivo in poučno predavanje o tisku. Šmarječani se ponasamo, da smo precej zavedni in edini. Pokažimo svojo zavednost in edinstvo tudi v tem, da bomo naročali in čitali le naše časopise, posebno »Slov. gospodarja« in verski tednik »Nedelje«. Naročnina je tako nizka, da jo vsi zmoremo. Le tako bomo tudi za bodoče ohranili svojo enotnost in skupno povezanost, ki je v sedanjih časih posebno potrebna. Na novo si lahko naše časopise naročite pri našem krajevnem zastopniku.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Po zaslugi učiteljstva in blagih dobrotnikov je naša šola priredila božičnico za otroke. Nabralo in razdelilo se je v blagu in denarju v skupni vrednosti 6341 din. Med darovalci so se izkazali ptujski trgovci g. Lenart in drugi, potem tovarna v Majšpergu, dalje domača občina, posojilnica, kmetijska zadruga in domačini. Obdarovanih je bilo 132 najpotrebnejših otrok. Bi jih obdarovali radi še več, a ni bilo dovolj sredstev. — V nedeljo in na Sv. tri kralje smo gledali v »Veroniki Deseniški« mogočnost in propast nekdanjih celjskih grofov. Igro sta vprizorila Fantovski odsek in Dekliški krožek v vsestransko zadovoljnost. — Dne 12. januarja smo imeli kar dva občna zbora. Račun o svojem celoletnem delovanju sta nam podala podružnica Vinarskega društva in krajevna Kmečka zveza. Razmotrivali smo o perečih vprašanjih: uravnava in poglavitve Pesnice na Forminu, regulacija Drave v Muretincih, o izvedbi elektrifikacije (prave so v teku), o dobavi galice za škropljenje in še slične zadeve. G. banovinski svetnik Prelog, ki je naš domačin, je poročal, da kakor je za viničarje častno, da kakor so ubogi nemančiči, tako je za vinogradnike in kmete, ki so posestniki, žalostno, da kmetijska organizacija šteje manj članov kot viničarska. Tega je seveda kriva kmečka brezbržnost in starokopitnost, kar se na kmečkem stanu mnogokrat bridko maščuje. To namreč izkoriščajo vsi drugi stanovi, ki so bolj organizirani. Zato se je tudi predlagalo prisilno članstvo v kmečkih, strokovnih in združnih organizacijah. — Radi napetih svetovnih dogodkov se je pri nas razširil tudi krog časopisnih naročnikov. Zeleti je, da bi ljudje naročali le naše časopise, ne pa take, ki večkrat prikrito ali pa tudi očitno napadajo in omalovažujejo naš slovenski kmečki narod. Torej ne podpirajmo z našimi do-

stikrat težko pridobljenimi dinarji naših na sprotnikov!

Slovenjebistriški okraj

Lokanja vas pri Slov. Bistrici. Z lansko letino smo bili še precej zadovoljni. Držimo se vedno starega običaja. Ob nedeljah in praznikih se zbiramo pri enem ali drugem sosedu ter se posvetujemo o naprednem gospodarstvu. Tudi naše žene so napredne gospodinjice. Gospodarstvo v vasi ne more tako napredovati, ako niso sosedje složni. Dostikrat se čita po časopisih, da se ta ali oni sosed z drugim sosedom prepira in se potem počasi po vsej vasi zaseje sovraštvo. Pri nas hvala Bogu tega ni. O tem se lahko vsi prepričate, le obiščite nas!

Slovenske gorice

Svečina. Kot več slovenskih občin je bila tudi naša deležna velike časti, saj je imela za svojega častnega člana g. dr. Antona Korošca. Ob priliki proračunske seje 8. januarja se je vršila žalna seja, v kateri je spregovoril g. župan Alojzij Kren uvodne besede v spomin in počastitev velikega pokojnika. Obširneje je spregovoril o našem nena-domestljivem priljubljenem voditelju g. banski svetnik Ivan Šerbinek iz Svečine. Gg. odborniki so iz svoje srede namesto venca poklonili lepo vsoto za najubožnejše reveže v občini.

Polenšak pri Ptujju. V nedeljo, 5. januarja, smo se Polenšani vseh naših katoliških organizacij in društev mnogoštevilno zbrali v mežnariji k žalni seji za našim blagopokojnim voditeljem g. dr. Antonom Koroščem. V kratkih jedrnatih besedah nam je predsednik krajevne JRZ g. Franc Meško orisal značaj in delo velikega pokojnika za nas, slovenski narod, posebno glede majniške deklaracije v dunajskem parlamentu, ter nas pozval, da gremo neustrašeno po njegovih stopinjah za srečnejšo bodočnost naše lepe Slovenije in velike Jugoslavije. S trikratnim »Večna slava mu!« je zaključil to pretresljivo spominsko svečanost. S tem smo se Polenšani vsaj malo oddolžili velikemu pokojniku dr. Antonu Korošču za vse dobro, kar je storil za nas. — Še ne dolgo tega, kar smo čitali v naših listih, pa tudi črna zastava, ki je visela raz šolskega poslopja, nam je naznanilo, da je umrl v Mariboru upokojeni nadučitelj g. Anton Kukovič. Ne moremo tu vsega našteti, kar je pokojnik dobrega storil za nas, ko je bil 15 let naš nadučitelj na Polenšaku. Njegova zasluga je, da se je postavilo pri nas leta 1900. novo veliko šolsko poslopje. Ustanovil je s svojimi ožjimi prijatelji Kmečko bralno društvo, ki je dalo mnogim versko, umsko in srčno izobrazbo. Ustanovil je posojilnico, ki še danes nekako deluje. Bil je izvrsten sadjar in čebelar. Še marsikateri sadovnjak se danes košati z lepim drevjem, katerega drevesca je pokojnik razdaljal za »Bog lonaj«. Bil je čist, kremenit značaj, poštenjak, slovensko zaveden učitelj in mu vsi z vso hvaležnostjo spominjajo se ga ključemo zadnji: Zbogom!

Velika Nedelja. Da nismo samo napredni, ker si svetimo z elektriko, mora seveda tudi pri nas biti nekaj narobe, kar pa ni nič čudnega, saj je danes ves svet postavljen na glavo. Zadnji čas opazamo, da nam vsako nedeljo zjutraj prisveti večerna zarja iz jutrove dežele. To pa se imamo

najhujšega ga doleti: onečaščenje in sužnost... Oboje je hušje nego smrt! — Ugovarjal mi boš, da imajo bogati meščani za svoje družine skrita zatočišča, kakor je na primer Vrhov dol. Kmetje pa pribežijo ob bližanju Turkov v tabore okrog cerkev. To drži za manjše vpade bosanskih tolovajev, kateri so bolj krajevnega značaja. Pri poplavah z več stotisoči glav sultanove vojske je povsem drugače! Z redno islamsko armado gredo poturčeni ali pa tudi plačani izdajalci kot kažipot. Pred to hudičevo sodrgo ni varen še tako skrit kotiček! Tem vragom gre za plen na pohodu. Turški poveljniki ničesar ne plačujejo dražje nego izredno žensko blago, katero se skriva po raznih bolj nedostopnih zakloniščih.

Pero je že nagnal v molčečega Janeza dovolj zaskrbljenosti, ko se je prikazala iz daljave liki proti nebu štrleči in kazoči prst božji — Ptujška gora z Marijinim svetiščem in taborskim obzidjem.

Ljubki pogled na najožjo Pihlerjevo domovino mu je na mah prepodil vso mračnost. Napajal je zopet enkrat svoje vojaško oko z zavestjo nepremagljivosti ptujskogorskega tabora, katerega si je hotel izbrati pri tokratnem turškem vdoru za sedež njemu podrejenega oddelka graničarske in po Sloveniji nabrane konjenice.

Od vremenskih neprilik nekoliko razrahljano obzidje okrog ptujskogorske Matere božje je bilo treba samo nekoliko popraviti, izpopolniti zaloge streliva ter prebrane in ta tabor s kmetško obrambo bo z lahkoto

ključoval celo večtedenski oblegi, katere se pa Turek ogiblje zaradi prevelike zamude ter izgub napadalca.

Častnika sta prijezdila na vrh Ptujске gore, kjer sta hotela prenočiti in dati nasvete za izpopolnitev utrdbe ter raznih obrambnih del.

Priliko službenega obiska tabora je izrabil domačin Janez, da je prejel v znameniti romarski cerkvi svete zakramente v zahvalo za tako srečo mu obetajočo bodočnost.

Po odjezdu Janeza in Pere je oživela Ptujška gora s številnimi robotniki z Dravskega in Ptujškega polja. Na delo sta morala preprosti človek in živina, da je postal Marijin hram božji tudi taborska zaščita za od tolikokratnih udarcev usode z ognjem in mečem in s sužnostjo šibani kmečki poljanski živelj.

Drugo poglavje

Opis srednjeveškega Maribora

V dobi naše povesti se je ponasal Maribor z dvema mogočnima gradoma. Eden, ki je kraljeval na Piramidi izven mestnega obzidja in se je imenoval Zgornji Maribor, je že davno popolnoma zbrisan. Drugi s štirimi stolpi, od katerih je ohranjen do danes eden spredaj, je tvoril del mestne utrdbe, je še danes kras ter ponos mesta in mu je odkazano najčastnejše zgodovinsko mesto muzeja. Po ljudski govoric bi naj bila oba grada zvezana s podze-

so se ponesrečili. Nazadnje so občinski očetje sklenili, da bodo prinesli v mesto sove, zlasti uharice, ki so znane kot velike sovražnice kosov. In res, uharice so se vneto vrgle na kose, v mestu je nastala prava ptičja vojska. Meščani bodo rešeni kosov, ne vedo pa še, kako bodo potem pregnali sove.

Kravate iz lososove kože. Marsikdo bo mislil na šalo, ko bo bral naslov o kravatah iz ribje kože. Saj so moški navajeni na lepe svilene kravate vseh vrst, tako huda pa še menda vendar ne prede, da bi morali delati kravate iz ribje kože. Pa je le res, da se je posrečilo lepo ustrojiti ribjo, zlasti lososovo kožo in jo že uporabljajo krojači. Zlasti za kravate je lososova koža primerna. Dostlej

zahvaliti nekomu, kateri si je vtepel v svojo napredno glavo, da bo v kratkem času odpravil vso nazadnjaško klerikalno temo. Mi bi mu svetovali, naj opusti to akcijo ter naj skrbi za važnejše zadeve, kakor je pobijanje klerikalnega zmaja. Pri tem so si že večji junaki skrhalo svoje zobe.

Mursko polje

Ljutomer. Nad kokoši so se spravili. Zadnji čas je pri več posestnikih čez noč zmanjkalo po par kur. Prebrisanemu dolgoprstnežu dolgo niso mogli na sled. Ko so pa zadnjo soboto spet izginile pri g. Ročkarju, se je na sveže zapadlem snegu videla sled, ki je peljala proti nekemu stanovanju. Hišna preiskava je prinesla na dan že več očistnih kur, tudi gos in veliko število kurjih kosti. Sedaj bodo menda imele kure nekaj časa mir.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Tovarnar perila g. Cvetič je za praznike obdaroval svoje uslužbenca z denarnimi podporami. — Pokojninski zavod v Ljubljani je dal naši občini na razpolago hipotekarno posojilo do zneska dveh milijonov dinarjev za gradnjo hiše v podaljšku Delavskega doma. — Tovarnar perila g. Ludovik Šiftar je radi odsotnosti ustavil obrat.

Tišina. Za božične praznike nam je naše agilno Prosvetno društvo vprizorilo lepo in pretresljivo Vombergarjevo dramo »Vrnitev«, ki je prav dobro uspela. — Banovinski gospodinjski tečaj poseča nad 20 deklet, ki so z vodstvom in poukom zelo zadovoljne. Vodita ga gđci Mira Barle in Anica Kranjc.

Radmožanci. Naša rojakinja Rozi Szabo je že dalj časa služila v Zagrebu. Ker se je njeno premoženje z golim zaslužkom le polagoma kopičilo in bi morala še dolgo delati, preden bi si ustvarila lasten dom, se je polakomnila denarja svojega gospodarja ter mu vzela 95.000 din, toda plena se ni dolgo veselila, ker so ji prišli na sled in jo zaprli. Takšna dejanja naših ljudi nam v svetu silno škodujejo.

Veliki Dolenci. Naše Prosvetno društvo se je zadnje čase pod vodstvom g. župnika Horvata zelo razgibalo ter nam pripravilo že več lepih iger, ki so ljudi zelo navdušile. Le žal, da nimamo primernega prostora, kjer bi igre predvajali.

Savinjska dolina

Sv. Pavel pri Preboldu. Zadnje čase nas zapuščajo zlasti Neže, sedem po številu. Nekaj starejših Nežk še držimo, potem pa zavladajo: Gelice, Bebice, Majdice, Zinkice, Minkice, Sonjice itd. Letošnje leto smo že dobro poprijeli. Imamo že v desetih dneh pet mrličev. — Ob smrti dr. Antona Korošca je zajela žalost tudi naš kraj, saj se je pokojni tako rad oglasil ob vsaki priložnosti v št. Pavlu, kjer je imel še iz svojih mladih let iskrene prijatelje, ki pa so večinoma že pred njim odšli na drugi svet. — Obe tovarni še obratujeta, seveda radi pomanjkanja bombaža v zmanjšanem obsegu, vendar za silo še gre. — Zaklonišče že tudi imamo, samo mraz je prehitro pritisnil, da je ostalo brez strehe. — Društve imamo veliko, ki nas vzgajajo in nam krajšajo čas. Mnogo prireditev nam nudi Prosvetno društvo s Fantovskim odsekom in Dekliškim krožkom. Za spremembo se pokažejo tudi gasilci, šolarji, Marijin vrtec itd.

Ob sobotah in nedeljah nas kratkočasijo kino. Tudi na pevskih zborih smo bogati; imamo sicer veliko »pevskih žilic« po fari, a z lepim petjem nas redko razvedrijo. Imamo pa še eno društvo, ki po številu svojih članov in vztrajnosti prekaša vsa društva skupaj. To je društvo jeruzalemskega osla. V nobenem društvu ne najdeš toliko požrtvovalnosti in trdne volje, ki bi poleti v hudi vročini, pozimi pa v hudem mrazu vzdržali na svojih postojankah na vseh vogalih okoli cerkve. To so junaki iz štajra!

Šmarski kraji

Šmarje pri Jelšah. Naša krajevna in okrajna mladinska organizacija JRZ se je na Sv. tri kralje lepo spomnila našega pokojnega voditelja g. dr. Antona Korošca z uspešno spominsko proslavo. Dr. Antona Korošca, ki je prav kot poslanec šmarskega okraja v dunajskem parlamentu začel svojo politično kariero, si bo šmarska mladina ohranila za vzor in program vsega svojega delovanja. Slava njegovemu spominu! — Kmečka zveza je priredila 7. januarja pomemben gospodarski tečaj, na katerem sta govorila g. referent Puš iz Ljubljane in ravnatelj Vinarske zadruge iz Ptuja g. Bračko. G. Puš nam je v lepih in krepkih besedah razložil pomen in moč zadrugištva. Poudaril je, da bo slovenski kmet le v zadrugarstvu rešil svoje najtežje probleme in si zagotovil popoln obstanek. G. Bračko pa je s posebnim oziranjem na šmarsko vinogradništvo razložil, kako naj svoje vinograde prenovimo, da bomo na tak, edino pravičen in že preizkušen način izboljšali kakovost našega vina in si zagotovili odjemalce in prodajo. Obema gospodarstvom smo za odlični predavanji hvaležni. Opozarjamo pa na predavanje Sadjarskega društva, ki bo v nedeljo, 19. januarja, na katerem nam bo sta predavatelj iz Ljubljane govorila o sadjarstvu in vrtnarstvu. Ker so vprašanja, ki se bodo obravnavala na teh predavanjih, za šmarski okraj posebno važna, vabimo prav vse, zlasti še mlajše!

Šmarje pri Jelšah. Rad nas je imel nepozabni naš voditelj, predsednik senata in prosvetni minister g. dr. Anton Korošec in je rad med nas zahajal ter posebno tukaj mladino zbiral in učil. Zato pa smo ga ljubili tudi mi in nas je nepopisno pretresla njegova smrt. Lepo število naših se je udeležilo njegovega pogreba v Ljubljani. Vsem njegovim častilcem pa smo pripravili v našem katoliškem domu ganljivo žalno proslavo. V izbranih besedah sta slavila rajnega spomin g. župana Turk in g. kaplan Veselič, moški zbor je zapel par pretresljivih žalostink, naša ljuba mladina pa je nastopila z različnimi lepimi in pomenljivimi simboličnimi prizorčki ter tako skazala tudi še preko groba svojo hvaležno vdanost velikemu svojemu ljubitelju.

Sv. Križ pri Rogški Slatini. Pri nas delujejo razna krščanska društva, zlasti Slomšekovo prosvetno društvo. To društvo častno nastopa pri raznih proslavah. Uprizarja akademije, igre itd. Vsestransko uživa najboljši ugled. Dobro deluje tudi Kmečka zveza, ki nudi svojim članom nasvete ter jim dobavlja gospodarske potrebščine, kot n. pr. galico, razna semena, umetna gnojila itd. Tudi mlada JRZ tekmuje za prvenstvo. Imamo še razna druga gospodarska društva: selekcijsko za rejo

živine, čebelarstvo itd. Tudi cerkvena društva se lepo razvijajo ter gredo svojo pot naprej, pot, ki jim ga je nakazalo novorojeno božje Dete. Tako Otroški vrtec kakor Marijina družba, III. red, predvsem pa Apostolstvo mož in fantov. — Pri nas imamo sedaj tromesečni gospodarski tečaj. Tečaj obiskuje okrog 20 kmečkih sinov. Vršni se v šoli pod glavnim vodstvom g. M. Verka, nadučitelja. — Igra »Voda«, katero smo uprizorili minulo nedeljo, je prav zadovoljivo uspela. Videlo se je na udeležbi, da naše ljudstvo upošteva požrtvovalnost in napore igralcev ter tako opogumi in podpira našo mladino v prosvetnih domovih. — Med najsvetejšimi prazniki obhajamo tudi tako zvane domače praznike (koline). Ti prazniki so sedaj najbolj v teku.

Spodnji kraji

Artiče. Prosvetno društvo je ponovilo koncert, ki je že pri prvem izvajanju v jeseni vzbudil upravičeno pozornost in žel mnogo priznanja. Tudi ponovitev koncerta je dosegla docela svoj uspeh. Mnogoštevilno občinstvo iz Artič in Brezic ni štedilo s priznanjem in se je izražalo zelo pohvalno o celotni pevski prireditvi. Glasbeni nastopi Prosvetnih društev v podeželskih krajih se morajo navadno boriti z velikimi ovirami in zato se težko dvignejo nad navadno višino ljudskega petja. Pevski zbor artičkega Prosvetnega društva pa je pokazal s svojim koncertom, da zna zmagovati mnogobrojne ovire in podati pevsko prireditev, ki jo tudi glasbeno razvjen človek z užitkom posluša. Res da so pomagali pri zborih in posebno pri solospievih sijajno izšolani člani breziškega pevskega zbora, ki ga vodi g. Lempel, toda artički pevci in pevke so rešile svojo nalogo nepričakovano dobro. Največ zaslug, da je koncert v vsakem oziru tako dobro uspel, ima pač pevovodja koncerta g. bogoslovec Ivan Lapuh, ki se ni ustrašil ne ovir ne žrtev, da je spravil skupaj tako lepo pevsko prireditev in ji znal dati v glasbenem oziru tako višino. Program je bil dobro izbran, samo nekoliko preobširen za občinstvo, ki težjih glasbenih prireditev ni vajeno. Posrečena je bila razvrstitev sklad med težjimi in lažjimi, kakor tudi porazdelitev vlog med mešani zbor, mladinski zbor ter dvo- in solospieve. Prosvetnemu društvu v Artičah k lepo uspelemu koncertu čestitam in želimo, da bi se pri svojem izobraževalnem in vzgojnem delu krepko razmahnilo ter kmalu zopet nastopilo s kako prireditvijo. —č.

Posavje

Rajhenburg. V počastitev spomina blagopokojnega voditelja slovenskega naroda g. dr. Antona Korošca je odbor občine Rajhenburg daroval namesto venca na grob pokojnika 1000 din za revne občane. Dalje je tudi odbor Kmečke posojilnice in hranilnice v Rajhenburgu na svoji žalni seji daroval 500 din ljudski šoli v Rajhenburgu za revne šolske otroke. V isti namen je tudi rajhenburški samostan očetov trapistov daroval šoli v Rajhenburgu 500 din in šoli v Senovem 500 din. Za lepo socialno gesto naj prejmejo darovalci na tem mestu najtoplejšo zahvalo! — Za pokojnim voditeljem slovenskega naroda in velikim ljubiteljem mladine g. dr. Antonom Koroščem je priredil Fantovski odsek lepo spominsko proslavo.

že izdelujejo nemške tovarne kravate iz lososove kože v 24 barvah.

Elektrika pase živino. V Nemčiji že delj časa ograjujejo pašnike in loke z ograjami, v katere je napeljan električni tok. Prve take ograje so se sicer obnesle, vendar pa se niso mogle razširiti, ker so predrage. Zdaj pa poročajo o novih ograjah, ki so cenene, enostavne, odporne proti vremenu in prirodne za transport. Po mnogih poskusih je bila namreč izdelana ograja, ki je varna in gospodarsko rentabilna, ker velja gospodarja manj kot pastir, ki bi varoval živino. Na količkih, ki so drug od drugega oddaljeni po 10 metrov, je na izoliranih kavljih napeljana jeklena žica. V žico je iz malega akumulatorja napeljan električni tok,

meljskim hodnikom, o katerem so že mnogo govorili in ugibali.

Majhno obdravsko mestece je bilo v četverokotu obdano od mogočnega obzidja, od katerega so se ohranili štirje stolpi, ki natančno označujejo, kje so stali davno razpadli mestni zidovi s strelnimi linami in na znotraj opremljeni z lesenimi hodniki, po katerih so bili ob sovražnih naskokih razvrščeni strelci ter razni branilci. Mestno obzidje je bilo razen s posebno močnimi stolpi zavarovano od zunaj z nespreskočno širokimi in globokimi jarki, katere so lahko vsak čas napolnili z vodo iz treh ribnikov v Krčevini.

Debelo mestno obzidje je imelo na glavnih dovoznih cestah dobro zavarovana vrata. Preko obzidnega jarka je bil zgrajen pri vsakih vratih most, katerega so v ogroženih časih na verigah potegnili k vratom. Mestna vrata so zvečer skrbno zapirali, da je bilo prebivalstvo obvarovano pred nočnimi presenečenji.

Od mariborskih mestnih vrat so bila najbolj znana Graška ali Ulrikova, dalje Koroška vrata in vrata proti staremu dravskemu mostu, skozi katera so gonili napajati živino k Dravi.

Glavne dohode mesta so skrbno čuvali posebni čuvaji, kateri so vršili zelo važno in odgovorno službo v noči. Mesto Maribor je bilo od pamtiveka zvezano z desnim bregom Drave z lesenim mostom, kateri je bil dolg 1164 m

in razdeljen na 5,7 m široki vozni in 1,2 m široki promet za pešce. Sredina mosta se je dala na mogočnih verigah potegniti kvišku v primeru, da bi se bil sovražnik polastil s taborom zavarovanega dohoda k mostu na desnem bregu Drave.

V letih turških navalov je krasil Maribor še danes od daleč vidni in obsežni minoritski samostan z lepo ter prostorno cerkvijo malo nad Dravo.

Župnijska cerkev je bila od nekdanj posvečena sv. Janezu Krstniku. Okrog cerkve je bilo mestno pokopališče. Cerkev s pokopališčem sta tvorila dobro utrjen tabor, ki naj bi bil zadnje pribežališče za z obzidja pognane branilce.

Obe turški oblegi je doživela cerkev Vseh svetnikov v ulici istega imena. To svetišče je bila prvotno judovska sinagoga ali molilnica. Po izgonu judov iz Štajerske leta 1496. so sinagogo spremenili leta 1501. v katoliško cerkev z mežnarjijo in prvotno lastnim duhovnikom.

Na mestu frančiškanske bazilike je bila v turških časih zatočišče za reveže izven obzidja cerkvice sv. Ulrika, po kateri so imenovali Graška vrata tudi Ulrikova.

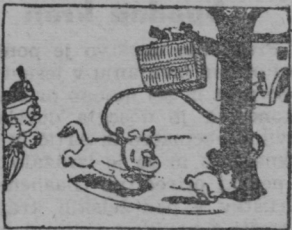
Kjer je danes mogočno poštno poslopje, je bila meščanska bolnišnica s cerkvico sv. Duha, katero je odpravil cesar Jožef II.

Malteški vitezi v Melju so hodili k službi božji v lastno cerkvico sv. Katarine, o kateri že dolgo ni več nobenega sledu.

Pazi izigra Čuvaja

Potnica bi rada vzela kovčeg, pa ga ne more, ker je Čuvaj ne pusti blizu.

Pazi ji je prišel na pomoč. Začel je tekati okrog drevesa, Čuvaj pa za njim.

Vrv se je ovijala okrog drevesa.

Čuvaj se ne more premakniti, Pazi pa se mu škodoželjno smehlja.

Začarani klobuk

Mrzlega zimskega dne je sedel gospod kontrolor Maselj s svojimi soigralci v kavarni in z vnemo tarokiral. Kavarna je bila precej polna in to je povzročilo, da se je nekoliko boječi Maselj večkrat ozrl na svojo garderobo. Kakor je znano, se tatovi površnikov in klo-

bukov klatijo v različnih podobah najrajši po kavarnah in zlasti kvartopirci so izbrane žrtve teh rokomavhov. Mračilo se je in natakariji so začeli prižigati luči.

Maselj je bil pravkar izgubil igro in je jezno gledal okoli sebe, zlasti na tisti kraj, kjer je bil obešen njegov klobuk. Mahoma se silno prestraši — njegovega klobuka ni bilo več! Maselj je takoj zvedel, da bi se prepričal. Na obešalniku ga ni bilo, na tleh tudi ne. Iskal je po sošeščini — a klobuk je izginil. Kaj zdaj?

Nekaj izmed neštetihi zaplečnikov je prevzel njegovo igro in Maselj je hitro odšel, da si v bližnji trgovini kupi nov klobuk. Prvič: ni mogel pol ure daleč brez klobuka domov hoditi; drugič: kaj bi rekla »ona«, če bi prišel iz kavarne razglav ...

Kupil si je torej klobuk, ki ga je prav za prav itak že potreboval; stari namreč že zdavnaj ni bil več salonski in zato je Maselj izgubo tem laže prebolel. Tudi mu je znala prodajalka s svojo zgovornostjo vsiliti klobuk boljše vrste in znatno boljše volje je stopil gospod kontrolor Maselj zopet v kavarno, obesil klobuk na tisto mesto, od koder je bil stari izginil, in začel zopet tarokirati. Doživel je veselje, da se je sreča črnina in je začel prav pogosto dobiti. Ob določeni uri se je tarok nehaj. Maselj je ves srečen pospravil svoj dobiček in vstal, da pojde. Obleče novršnik, dene klobuk na glavo ter se poroti od svojih tovarišev. Mahoma pa nekaj čudnega prešine njegove možgane. Kako je to, da se novi klobuk tako izvrstno prijemlje glave, dočim ga je prej nekoliko tiščal in je prodajalka rekla, da bo to v nekaj dneh minilo? Vzame torej klobuk z glave, ga pogleda — in res: notri je bila pritrjena njegova vizitka — njegova vizitka... — vruga, kako pa je to?...

Bil je njegov stari klobuk, ki ga je bil prej pogrešil — njegov novi klobuk pa je izginil!

SMEJTE SE!

Dva brata

Kmet je gnal osla v mesto. Na poti mu začne rigati. Dva postopača sta se hotela ponorečevati iz kmeta in sta mu dejala: »Ali ne slišiš, da te osel kliče!«

»Saj me ne kliče,« je odvrnil kmet, »le vpilje od veselja, ker je zagledal dva brata!«

Dober izgovor

»Ti, Lojze, zdaj boš imel kmalu že pet in trideset let. Kdaj pa misliš prav za prav postati zdravnik?«

»Se mi nič ne mudi, prijatelj! Do mladih zdravnikov ljudje tako nimajo zaupanja!«

Tehten razlog

»Zakaj pa ste svojo lepo službo pri banki pustili?«

»Eh, nekaj so mi napravili, kar mi ni bilo všeč.«

»Lejte, lejte! Kaj so vam pa napravili?«

»Odpovedali so mi!«

Trik

»No, Brglez, kako ti je všeč moja štacuna?«

»Hm, prav čedna je; samo ne vem, zakaj imaš same križenglede prodajalce?«

»Zato, da noben kupec ne ve, od katere strani ga opazujejo, pa zato, da si pomočniki brez suma lahko drug drugemu na prste gledajo.«

Zarekel se je

Prosjak: »Pomagajte nesrečnežu! Vse premoženj mi je zgorelo.«

Gospodar: »Pa imate potrđilo oblasti, da ste res pogoreli?«

Prosjak: »O, imel sem ga, seveda sem ga imel, a požar mi je tudi to potrđilo uničil.«

Nekaj si je pa le zapomnil

Profesor razlaga učencem trojansko vojno in pravi na koncu: »Glavni junak te bitke je bil pa Hektor.«

Pavle prišepne Tinetu: »To si bom pa lahko zapomnil. Našemu psu je tudi ime Hektor.«

Pri naslednji zgodovinski uri pokliče profesor Tineta in ga vpraša: »Kako se je imenoval glavni grški junak pred Trojo?«

Tine se ne more spomniti, razmišlja, nazadnje pa blekne: »Tako kot Pavletov pes.«

Potegavščina

»Tisoč dinarjev ti dam, če najdeš štiri jajca, ki so skrita v mojem kurniku,« je rekel Ciber Pibru.

Piber gre v kurnik in išče. V prvem kotu leži eno jajce, v drugem drugo, v tretjem tretje. V četrtem pa sedi kokoš in gleda Pibra postrani. Piber jo spodi, toda jajca ni nikjer. Ves jezen gre nad Cibra.

»Ti si lažnivec,« se zadere nanj, »samo tri jajca so v kurniku!«

»Tako? No, četrto je še v kokoš!« se zasmeje Ciber.

UGANITE!

Kdaj je osel tako rigal, da ga je ves svet slišal? (Na Noetovi barki.)

Kje ima vol največ mesa? (Pod kožo.)

Kdo v gozdu na eni sami nogi stoji? (Ijofost.)

Kdo ima šest nog, hodi pa po štirih? (Fezdec.)

Kakšnih kamnov je v Dravi največ? (Mokrih.)

S čim umivamo leva? (S smrtino.)

Katera ura nima koles? (Sončna.)

Katera glava ne more misliti? (Zeljnata.)

V kateri nogi ni krvi? (Zemlje.)

Skoraj vse hiše so imele zadaj obsežne vrtove, hleve, shrambe in vsa mogoča lesena gospodarska poslopja.

Ulice starodavnega Maribora so bile ozke, imenovane po važnejših poslopih ali pa po poklicu prebivalstva, katero je v tej ali oni ulici prebivalo. Posebne omembe vredno je dejstvo, da je imel Maribor že od nekdanj Slovenko (Windische) ulico, tam, kjer je še danes. Značilno za tedanje razmere je bilo ime Ušiva ulica ob mestnem jarku v smeri proti Melju. To ime je dobila ulica zaradi siromaštva in zanikrnosti prebivalstva.

Mariborčani so vedno radi pili. Iz tega vzroka je bilo v mestu od pamtiveka preveč krčem.

Slovela je točilnica vin žičkega samostana pri minoritskem naselju. Znamenita krčma se je imenovala pri »Jelenu« v Jurčičevi ulici. Na Rotovškem trgu so prodajali moko in se popivali tankaj prodajalci in kupovalci moke v kleti pri »Moki«. Nadaljnje krčme so bile z imeni »Pri sidru« ob Dravi, »Pri soncu« na Grajskem trgu, »Pri veselem kmetu« v Vetrinjski ulici, »Pri levu« na Glavnem trgu itd.

V Melju je bila že omenjena naselbina malteških vitezov, ki je imela tudi svojo klet s pravico točenja vin.

V letih, ko je delil Mariborčanom pravico in jih branil pred Turki Krištof Wildenrainer, je bilo v vsem mestu 377 davke plačujočih strank. Med temi poleg trgovcev 10 usnarjev, 6 mesarjev, 12 pekov, 6 sodarjev, več kova-

čarjev, ključavničarjev, kovačev, mizarjev, tesarjev, strugarjev in 3 zdravniki.

Znameniti so bili mariborski mlinarji s svojimi na čolnih plavajočimi spodnjimi in zgornjimi mlini na Dravi. Mlini so bili seve izven obzidja in izpostavljeni plenitvam ter požigom, kakor hitro si ni mogel sovražnik svoje jeze ohladiti nad meščani.

Promet z Dravsko dolino in dalje proti Ptujju se je vršil po pretežni večini na splavih ter šajkah. Vodna vozila so pristajala ob mariborskem dravskem obrežju, kjer je cvetela trgovina z lesom, sadjem ter raznimi poljskimi pridelki.

Tako nekako je zgledala fotografija Maribora v letih, ko so dobili Mariborčani dva turška navala in je igral prvo vlogo v mestu sodnik in poveljnik Krištof Wildenrainer s svojo edinko Kunigundo.

Obsodbi judov Elije in Jakoba

Zgodovinska poročila pravijo o Wildenrainerju, da je bil pravičen sodnik in strog ter vesten poveljnik. Zunanji znak njegove sodne oblasti je bil krajši meč v nožnici iz črnega baržuna. Za izvrševanje sodnih poslov je imel na razpolago beriče in seve rablja s pomagači. Ohranjenih je nekaj primerov sodb, katere so bile izrečene v tedanjem malem Mariboru pod Wildenrainerjem.

(Dalje sledi)

ki je še prej transformiran na visoko napetost. En pol transformatorja je zvezan z zemljo, drugi pa napeljan v žico. Čim se na priliko krava približa žici ter se je dotakne, jo udari električna, ki je po transformatorju prirejena na visoko napetost, toda nizko jakost, tako da je električni udarec brez nevarnosti. Živina si kmalu zapomni, da ne sme k plotu. Vsa ograja je, kot poročajo, izredno poceni in priročna ter se amortizira že v prvem letu.

Koliko je radija na svetu. O radiju vemo samo to, da je zelo drag in ga je strašno malo. Na svetu je v rabi samo 257 g radija in če bi stisnili vsega skupaj, bi dobili iz njega komaj tako veliko kepico, kakor je teniška žoga.

*

Naznanila

Tečaji o zakonu. Vsako dekle, ki misli resno s svojim zakonom... Vsako dekle, ki čuti v sebi poklic za zakon... Vsako dekle, ki čuti v sebi redovniški poklic... Vsako dekle, ki ostane v svetu in gre sama skozi življenje, ker Bog hoče tako — bo obogatila svoje življenje, če se udeleži tečaja: Resnica o zakonu. Tečaji bodo na Betnavi pri Mariboru, sedaj splošno za vsa dekleta. Prvič od 22. do 25. januarja, drugič od 29. januarja do 1. februarja. Začetek vsakokrat prvi dan ob 18. Prijave pošljite vsaj en teden pred začetkom tečaja škofijski matici KA deklet, Betnava pri Mariboru. Tečajnina 50 din, ostali stroški se krijejo iz sklada za duhovne vaje in tečaje.

»Ljudski oder« v Mariboru bo ponovil v nedeljo, 19. januarja, ob 17 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 dramo v štirih dejanjih »Zadoščena krivdica«. Predprodaja vstopnic v prodajalni Tiskarne sv. Cirila, Aleksandrova cesta 6.

Čebelarstva podružnica v Mariboru priredi v nedeljo, 19. januarja, ob 9.30 v Grajskem kinu v Mariboru prirodnoznanstveno kinopredstavo »Čebela Maja« in druge sorodne znanstvene filme, ki bodo prikazali čebelnino življenje popolnoma naravno. Vstopnina znaša samo 3 din za osebo neglede na prostor. Ker je ta film namenjen zlasti dijaštvu in čebelarjem ter vsem, ki se zanimajo za življenje čebel, se vsi vabijo, da si ta film ogledajo. Vstopnice prodajata gg. Oton Črepinko, trgovina z mešanim blagom v Mariboru, Zrinjskega trg 6, ki je tudi predsednik podružnice, in štefan Pušauer, sodni official v Studencih, Radvanjska cesta 28, ki je tajnik podružnice. Vstopnice se bodo pa dobile tudi eno uro pred začetkom predstave pri kino-blagajni.

Sv. Lenart v Slov. goricah. V izvajanju programa obeh Prosvetnih zvez in »Slovenske strazke« bo prosvetno društvo »Zarja« priredilo v nedeljo, 26. januarja, v društvenih prostorih »domovinski dan«. Zjutraj po prvi sv. maši in po večernicah bo zborovanje, na katerem bosta govorila dva govornika iz Maribora, na sporedu bodo pa tudi domoljubne deklamacije in pevske točke. Dopoldanska prireditev je namenjena predvsem možem in ženam, popoldanska pa mladini. Zeleti je, da bi bila dvorana obakrat polno zasedena. Zato ste vsi vljudno vabljeni k najobilnejši udeležbi!

Laporje-Makole. Vsem Laporčanom in sosedom, ki so 29. decembra prišli na našo veseligr »Gospodsk kmetija«, so še vedno v živem spominu prijetne in vesele urice, ki so jih doživeli med našo predstavo. V nedeljo, 19. januarja, pa bomo isto igro ponovili v Makolah. Vabimo vse, da se predstave udeležite v čim večjem številu in da si v teh težkih časih privoščite vsaj dve urici vselega smeja.

Vurberg. Naš cerkveni pevski zbor priredi v nedeljo, 19. januarja, ob treh popoldne v župnijskem domu krasno spevoigro v treh dejanjih »Darinka«. Prijatelji, sosedje in vsi ljubitelji lepe pesmi in igre iskreno vabljeni!

Mala Nedelja. Gasilska četa priredi v nedeljo, 19. januarja, proslavo rojstnega dne kraljeviča Tomislava, pokrovitelja gasilcev. Ob 14 bo cerkvena proslava, ob 15.30 gasilska himna (moški zbor), gasilska spomenica in narodna igra s petjem »Zaklad«.

Vi imate les, drva, pa bi radi krompir ali žito, v drugem kraju imajo krompir in živež, potrebujejo pa drva za zimo. Kako boste naredili kupčijo, ko smo tako daleč narazen in drug za drugega ne vemo? — Oglas v »Slov. gospodarja«!

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Iščem majarja 4—6 oseb. Poizve se: Lorenčič, gostilna, Kamnica. 104
Majarja sprejme Franc Weiss, Fram 100. 96
Iščem samostojno, okrog 50 letno Haložanko za gospodinjo. Joško Pečenik, Maribor, Meljska cesta 109. 109
Ofert se sprejme s 1. marcem. Kralj, Rošpoh 81. 108
Sprejemem ofra, dve osebi, največ z enim otrokom, pod dobrimi pogoji. Naslov v upravi. 106
Iščem viničarja s 3—4 delovnimi močmi. Vukovski dol 54, Jarenina. 110
Viničarja, dve delovni moči, išče Kocbek, Gočova 16. 111
Hlapec, zanesljiv, trezen, vojaščine prost, za takojšnji nastop, se sprejme. Kirbisch, Sv. Trojica. 112
Iščem viničarja s štirimi osebami, s svojo kravo. Maribor, Gregorčičeva 8/I, desno. 119
Iščem majarja, štiri delovne moči, Marija Hauptman, Rošpoh 50. 120
Sprejemem viničarja. Spodnji Velovlak 21, Moškancji. 116
Viničar s 4—5 delovnimi močmi se sprejme. Maribor, Gospejna ulica 4/I. 131
Išče se viničar s 3—4 delovnimi močmi. Prednost imajo viničarji z lastno živino. Naslov v upravnistvu. 127
Iščem viničarja, 4—5 osebe, za Sv. Jakob. Gnuš, Sodna 26. 123
Delavsko družino s 3—5 osebami, ki si lahko redi kravo, svinje in kokoši, išče Franc Žigart, Sp. Porčič 39, p. Sv. Lenart, Slov. gorice. 122
Sprejemeta se dva viničarja, eden s tremi delovnimi močmi, eden s štirimi delovnimi močmi. Pismene ponudbe na upravo. 130

POSESTVA:

V najem se da hiša z vrtom pri Ptujju starejši poštini ženski. Ponudbe na: Poštno ležeče, Sv. Tomaž pri Ormožu. 91
Manjše posestvo v ravnini prodaja Marija Korošec, Selnica ob Dravi. 107
Kmečki mlin, stalna vodna moč, tri pare kamnov, na prodaj. Franc Oražim, Zg. Voličina 22, pošta Sv. Rupert, Slov. gorice. 118
Večje posestvo, travniki, njive, vinograd in gozd, na prodaj. Zgank, Hrenova 6, Nova cerkev pri Celju. 123
Vinogradniki, pozor! Znano 50 oralov veliko dobičkanosno Žunkovičevo vinogradno posestvo, ki da letno 150—180 hektolitrov prvorazrednega vina — dobro četrtino muškata-silvanca — prodaja nadučitelj Janko Žunkovič, Naraplje, pošta Majšperg. 125

RAZNO:

Prodam dobre ohranjen motor 5 HP in mlatilnico. Kac, Loka 6, Sv. Janž, Dravsko polje. 126
Šivalni stroj »Pfaff«, pogrezljiv, malo rabljen, prodaja poceni Alojz Ussar, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 124

Duševni delavci, Vaše delo zahteva izbrano prahrano. Če ste v dvomih in oklevate, kaj bi vzeli za zajtrk, preko dneva ali zvečer, poskusite vendar naš lahko prebavljivi »EMONA« cvetlični čaj. To ni ruski čaj, temveč pravi cvetlični čaj, ki ruskega v vsakem oziru nadkriljuje. Toda samo pravi »EMONA« cvetlični čaj v originalnih paketih lekarne Mr. Bahovec v Ljubljani. Dobi se povsod. 1639

»Pri starinarju«, Zidanšek, Maribor, Koroška 6, kupite najceneje: belo, plavo in rjavo platno, tudi za rjuhe, močan oksford za srajce, flanelo, druk, barhent, srajce vseh velikosti, obleke za dečke in deklice, hlače, nogavice, klot, moški cajg, predpasnike. 129

Prodam dober gepi za mlatit. Franc Kureš, Spuhlja 52, Ptuj. 117

Ovčje volno, oprano, plačam po najvišji dnevni ceni. Vladko Babošek, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 121

ZIMSKI OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarni, dobro uporabni in brez napake: paket serija »M« 10—12 m kretona za obleko, drake za predpasnike in svila za bluzo 180 din; paket original Kosmom »D« 10—12 m barhenta in svile za obleke ter druk za predpasnike 230 din; paket serija »T« 4 m volnenega blaga za obleko dokler traja stara zaloga za staro ceno »T—1« 130.—, »T—2« 160.—, »T—3« 180.—, »T—4« 200.— (pri naročilu prosim sporočite serijo in barve); paket serija »Z« 3—3.20 m štofa za moško obleko, za moški ali ženski plašč ali kostum »Z—1« 200.—, »Z—2« 250.—, »Z—3« 300.—, »Z—4« 360.—, »Z—5« gladko sukno v rjavi, modri in črni barvi 400.— din. Ne odgovarjajoče zamenjam, pri dveh ali več paketih kprimeren popust. Ker se cene blagu dnevno zvišujejo, priporočamo takojšnje naročilo! — Razpošiljalnica »KOSMOS«, Maribor, Razlagova 24/II.

Neveste - ženini!

šopke, vence, perilo, nogavice, obleke, klobuke i. t. d. i. t. d. kupite najugodnejše pri

„LAMA“, Maribor

REDILO ZA SVINJE,

tisočkrat preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, naglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim. 1 paket 8 din, 1 kg 25 din, po pošti s povzajem 15, oz. 35 din. Dobi se v lekarni pri »Zamorcu«, Maribor, Gosposka ul. 12.

Naložite denar v zlato

NALIVNO PERO

iz Cirilove v Mariboru, Ptujju ali Trbovljah

LJUDSKA
POSJOJILNICA

V CELJU ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4% na trimesečno
odpoved pa po 5% — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

MALA OZNANILA

Cenik malih oglasov.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Preklic, Poslano. Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² 2 din. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati upravnika lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE

- Hlapec**, priden in pošten, ki ima veselje do živine, se sprejme. Albin Wesiak, Pragersko. 90
- Majarja z 2—3 delovnimi močmi** potrebuje Avšič Ludovik, Šmarje pri Jelšah. 89
- Hlapca za 15. januar sprejme** Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici, Plača 1800. 94
- Deklo za hišna in gospodarska dela sprejme** Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici, Plača 1800. 95
- Služkinjo sprejemem**, staro od 20 let naprej, ki zna tudi kuhati, iz dobre krščanske družine. Plača pa dogovoru. Naslov v upravi. 98
- Konjskega hlapca**, pridnega, iščem. Predstaviti se: Košaki 7, v trgovini. 99
- Službo majarja** dobi zakonski par brez otrok z dobrimi spričevall. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi lista pod št. 7. 100
- Sprejme se viničar s 1. ali 15. februarjem**, 5—6 delovnih moči, ima lahko lastno kravo, pod najboljšimi pogoji, polja veliko. Predstaviti se osebno! Oskrbništvo Kresnice 11, p. št. II, Slovenske gorice. 105

RAZNO:

- Revna vdova želi oddati dva fanta** za svoja; starost štiri in šest let. Hrastje 62, p. Limbuš pri Mariboru. 102
- Veveričje in druge kože divjačine** kupuje I. Ratej, Slov. Bistrica. 101
- Stari klobuki se sprejemajo v popravilo** od 10 din naprej. Kupujem kože divjih zajcev ter plačam najvišjo dnevno ceno. Se priporoča Vladko Babošek, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 92
- Kostanjeve kole**, cepljene za trsje, vsako količino, in slemena (prespan) za stiskalnice poceni prodaja Ignac Vivoda, Ruše 79. 93

Umetno cvetje, vence

žalne potrebščine, velika izbira pri
„LAMA“, Maribor

Kupim tračno žago (panžago), obrabljeno. Ponudbe poslati na: Antonič, Hajdina. 97

Sodarske doge za sode od 70 cm naprej kupi Fran Repič, sodarstvo, Ljubljana. Ponudbe in vzorce poslati na naslov. 62

Trsnica in drevesnica Jožef Čeh, Selce, Sv. Rupert v Slov. goricah, nudi prvovrstno cepljeno trsje vseh sort na običajnih podlagah ter korenjake. Nadalje različne sorte lepih breskev in raznovrstne vrtnice ter jabolčne in hruškove divjake. 1854

Veverice, dihurje, lisice, kune, zajce in vse ostale vrste kože divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 1777

Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Cunje, krojaške odpadke, star papir ovčjo volno, dlako arovec, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Okraj Prevalje! Mežiška dolina! Hranilne vloge sprejema od vsakogar in jih obrestuje najbolje ter podeljuje tudi manjša kratkoročna posojila **Hranilnica in posojilnica pri D. M. na Jezeru v Prevaljah**. Popolnoma varna naložba. Nove vloge vsak dan lahko dvignete! 1694

ZA NEVESTE IN ZENINE

šopke, venčke, pajčolane, v veliki izbiri, izdelujemo tudi po naročilu, posteljno perje že od 10 din kilogram naprej, izgotovljene blazine in pernice dobite najceneje pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24 (novi avtokolodvor). 103

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc. Maribor, Gosposka 11.

Preizkušeni redilni prašek za svinje

zanesljivo nitro zredi Vaše svinje. Za eno svinjo zadostuje že en zavitek za 8 din. S povzeto poštnino vred stane 1 zavitek 19 din, 2 zavitka 27 din, 3 zavitki 35 din, 4 zavitki 43 din. — Pravi REDIN se dobi samo v zavitkih z gornjo sliko in ga razpošilja

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loblner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

in vse podeželske trgovine

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POZAR

VLOM

STEKLO

KASKO

JAMSTVO

NEZGODE

ZVONOVE

ŽIVLJENJE

KARITAS

V s a k
slovenski gospodar zavaruje
sebe, svoje in svoje imetje
le pri naši zavarovalnici

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-